

Raportointi & hyvä hallinto

BALANSSI

3/2014

Tilintarkastuksen uusi sääntely

Mikä muuttuu?

14, 18, 22

Katsaus

tilinpäätössäännösten
kehitykseen Ruotsissa
ja Venäjällä

36, 40

JOUNI GRÖNROOS:

**Turbulenssissa
talousfunktion
merkitys korostuu**

Talentum Fokus

Päivittää ammattisi kannalta
oleelliset tiedot

Oletko talouden, verotuksen, juridiikan, esimiestyön tai terveyden
ammattilainen? Fokus asiantuntijoiheen tekee työn puolestasi:
kerää ja päivittää käyttöösi kaiken työsi kannalta oleellisen
ajankohtaistiedon ja taustamateriaalin.

HAASTATTELUT

- 8 JOUNI GRÖNROOS**
Turbulenssina aikana
talousfunktion rooli korostuu
- 18 TAPANI VUOPALA**
Kansallista liikkumavaraa
tilintarkastuksen uudistuksiin
- 26 DEANNA SULLIVAN**
Fokus ihmisiin ja viestintään

TILINTARKASTUS

- 14 JUHA KARTTUNEN, TIINA TORNIAINEN:**
Tilintarkastuksen EU-reformi –
mikä muuttuu?
- 48 LASSE ÅKERBLAD:** Aika arvioida
uudelleen pienyrityksen
tilintarkastus

TILINPÄÄTÖS

- 36 ELINA HAAPAMÄKI:** Ruotsin
PK-IFRS -hanke saatiin
päätökseen
- 40 VEIJO SEPPÄNEN:** Venäjän
kirjanpitolaki – varovaisia askelia
oikeaan suuntaan

HALLITUKSESSA NYT

- 22 TIINA TORNIAINEN:** Miten varautua
tilintarkastuksen uuteen
sääntelyyn?

SISÄINEN TARKASTUS

- 30 ANTTI SYVÄNIEMI:** Ennustavasta
analytiikasta lisäpotkua sisäiseen
tarkastukseen

VAKIOPALSTAT

- 5 PÄÄKIRJOITUS:**
Kiirettä pukka
- 25 OLAVI ALA-NISSILÄ:**
Kiiltokuvien aika ei ole ohi
- 34 VEROTUKSEN VIISARIT – TERO
HONKAVAARA:** Kehysriihestä
seuraaviin vaaleihin

Kasvu-uralla etenevä Fazer investoi taantumassakin

– Vauhdin ylläpitämiseksi fokus on
pidettävä tiukasti asioissa, joihin halutaan
panostaa, sanoo Jouni Grönroos. **8**

Helsingissä COSO-
oppia jakanut Deanna
Sullivan tietää, mikä riski
on jäänyt hallitsematta
skandaaleihin ajautu-
neissa yhtiöissä. **26**

35 UUTISET

- 44 PYKÄLÄPILOTTI**
- 46 SECOND OPINION –
ILKKA OT TÄHTINEN:**
Tilintarkastuskertomuksen
suomalainen erityisongelma

AJANKOHTAISTA

- 5** Millä mallilla on listayhtiöiden
corporate governance
-raportointi?
- 52** Yhteinen malja uudelle
yhdistykselle

Ennätysinvestoinnit ympäristön suojeluun

Ympäristöongelmien ratkaisuun, lievittämiseen ja ennaltaehkäisyyn käytetyt teolliset investoinnit kipuivat Suomessa 302 miljoonan euron ennätystasolle vuonna 2012. Metalliteollisuus ja energiahuolto olivat johtavia johtavia ympäristöinvestoijia kummankin sektorin investointien ylittäessä 70 miljoonaa euroa. Pääosa näistä euroista käytettiin ilmansuojeluun, joka keräsi kaikkiaan 136 euron potin kaikkien teollisuudenalojen tekemistä ympäristöinvestoinneista.

http://www.tilastokeskus.fi/til/tymm/2012/tymm_2012_2014-05-08_tie_001_fi.html

KUVA: MVphotostock

Millä mallilla on listayhtiöiden corporate governance -raportointi?

SUOMALAISTEN listayhtiöiden raportointikäytäntöjä lakisääteisen hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen ja Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin edellyttämän palkka- ja palkkioselvityksen osalta on jälleen arvioitu.

Informaatio hyvin sijoittajan saatavilla

Sijoittajan vaivattoman tiedon saannin kannalta suomalaisyhtiöt pitävät verrattain hyvin esillä vaadittuja selvityksiä, jotka useimmiten löytyvät kotisivujen sijoittaja-osioista. Esimerkiksi Ruotsissa corporate governance -raporttien löytäminen voi olla jo työläämpää. Paikallisen selvityksen mukaan vain alle 40 % ruotsalaisyhtiöistä tarjoaa hallinnointikoodin mukaisesti esitettyä tietoa internet-sivuillaan.

Suomalaisyhtiöiden hallinto- ja ohjausjärjestelmiä sekä palkkaa ja palkkioita koskevan informaation löytämistä hankaloittaa tietojen hajanainen sijoittelu. Lyhyitä raportteja antavat yhtiöt ovat julkaisseet selvityksiin sisältyvää tietoa kotisivuillaan muun sijoittajille tarkoitetun tiedon rinnalla tai osana vuosikertomusta.

Tiedon runsautta ja niukkuutta

Sijoittajan punainen lanka hyvään hallintoon liittyvien olennaisten asiakokonaisuuksien hahmottamisessa voi hukkuu myös liian yksityiskohtaiseen raportointiin. Keskuskauppakamarin kartoituksesta käy ilmi, että erityisen pitkissä ja seikkaperäisissä corporate governance -selvityksissä kerrotaan myös asioista, joita näihin selvityksiin ei vaadita sisällyttävän.

KESKUSKAUPPAKAMARI kävi Corporate Governance 2014 -selvityksessään läpi kaikkien Helsingin päälistauspaikkanaan pitävien 120 yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetut selvitykset sekä palkka- ja palkkioselvitykset.

<http://kauppakamari.fi/wp-content/uploads/2014/05/cg-selvitys-2014.pdf>

Monet yhtiöt ovat sisällyttäneet oma-aloitteisesti runsaammin tietoa riskienhallinnasta kuvauksissaan taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan pääpiirteistä. Yksityiskohittaiseen tietoon painottuvan raportointitrendin toivotaan KKK:n selvityksessä kääntyvän jatkossa selkeämmälle

uralle, jossa sijoittajan saatavilla oleva hyvään hallintoon liittyvä olennainen informaatio esitettäisiin tiiviisti ja havainnollisesti.

Ääripäät

Raportointikentän toiselta äärilaidalta löytyy lyhytsanaisempia yhtiöitä, joiden hyvän hallinnoinnin käytänteistä on vaikea muodostaa kuvaa asioiden kuvausten jäädessä yleispuolelle tasolle.

Keskuskauppakamarin kartoituksista ilmenee, että suomalaisyhtiöiden raportit ylittävät harvoin pituudeltaan 20 sivua. Lyhyimmillään hallinnointikoodin edellyttämät selvitykset on typistetty yhteen sivuun. Listayhtiökentän heterogeenisyys – kokoluokkaerot, erilaiset omistajarakenteet, kansainvälisyyden taso ja liiketoimintojen suuntautuneisuus – selittää raportointikäytäntöjen kirjavuutta Suomessa.

Suosituksista poikkeaminen – sijoittajaystävällisyyttä perusteluihin

Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi muodostuu 55 eri suosituksesta ja tuoreen selvityksen mukaan pörssi-yhtiöstämme 2/3 osaa noudattaa koodia ilman poikkeuksia. Poikkeamat suuntautuvat 21 eri suositukseen, joista suositukseen 9 – hallituksen sukupuolijakaumaa koskeva suositus – kohdistuu edelleen eniten poikkeamia.

Keskuskauppakamarin mukaan perustelujen informatiivisuudessa riittää parannettavaa, jotta asiat aukeaisivat myös yhtiön ulkopuoliselle siten, että sijoittaja pystyisi arvioimaan poikkeuksen merkitystä omien päätöstensä kannalta. □

*Kesä ja loma, kun taas pääsee
hiekkalinnoja rakentelemaan,
arkiaskareista, työstä ja kiireestä
pakenemaan tai ihan muuten
uusia juttuja kokeilemaan.*

**Balanssi-lehti ja
Kustannus Oy Tase-Balans
toivottavat lämmintä
kesää!**

BALANSSI

Julkaisija

Kustannus Oy Tase-Balans
Toimitusjohtaja Jukka Silvo

Kustannus Oy Tase-Balans julkaisee
Balanssi-lehteä yhteistyössä
HTM-tilintarkastajat ry:n,
KHT-yhdistys – Föreningen CGR
ry:n ja Sisäiset tarkastajat ry:n kanssa.

Toimitus

Päätoimittaja Tarja Sviili
(09) 694 4064
tarja.sviili@balanssilehti.fi
Fredrikinkatu 61 A, 4. krs,
00100 Helsinki

Toimitusneuvosto

Eero Suomela, puheenjohtaja
Jani Heikkala
Leena Romppainen
Pontus Troberg
Tarja Sviili

Ulkoasu ja taitto

Petteri Kivekäs, Edita Publishing Oy

Ilmestymistiheys

Lehti ilmestyy v. 2014 kuusi kertaa.
Vuosikerta 125,00 € (sis. alv 10 %),
irtonumero 30,00 € (sis. alv 24 %).

Tilaukset

toimitus@balanssilehti.fi
www.balanssilehti.fi
Puh. (09) 694 4064
Fax (09) 694 9215

Ilmoitusmyynti

ilmoitukset@balanssilehti.fi

Painopaikka

Forssa Print Oy

Kirjoituksissa esitetyt mielipiteet
ovat kirjoittajien omia eivätkä
edusta välttämättä yhteistyö-
järjestöjen virallista kantaa.

ISSN 2323-4695

Kansikuva
Olli Häkämies

Kiirettä pukkaa

UUSI tilintarkastuksen EU-asetus on antanut lisäsytykettä kotoiselle hankkeelle tilintarkastajan raportointivelvoitteesta viranomaiselle harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjumiseksi.

Sidosryhmillä on vain kesäkuun loppuun aikaa lausua TEM:n järjestyksessään jo toisesta asiaa koskevasta ehdotuksesta hallituksen esitykseksi. Tämänkin ehdotuksen kantaviin ajatuksiin kuuluu, että yksittäiselle ammattikunnalle säädettävällä lisävelvoitteella voitaisiin merkittävästi kasvattaa julkistalouden verokertymä.

Alle vuosi sitten lausuntokierroksella ollut ensimmäinen ehdotus jäi vaille laajaa sidosryhmäkannatusta, mutta lainsäätäjän usko ilmiantosäännösten voimaan näyttää horjumattomalta. Nyt vauhtia haetaan PIE-asetuksesta, jonka mukaan tilintarkastajan tulisi raportoida tilintarkastuksen aikana havaitsemistaan sääntöjen vastaisista toimista yhteisön johdolle ja myös asianomaiselle viranomaiselle, mikäli johto ei ole ryhtynyt tarvittaviin toimiin tilanteen korjaamiseksi.

Toteutuessaan ehdotus tarkoittaisi sitä, että PIE-yhteisöjen tilintarkastajille tarkoitettu EU-vaatimus ulotettaisiin Suomessa koskemaan kaikkien tilintarkastusvelvollisten yritysten ja yhteisöjen tilintarkastajia. Rikosepäilyjä koskeva raportointivelvollisuus astuisi voimaan jo seitsemän kuukauden kuluttua, joten kiirettä pukkaa.

Tulipalokiire erillishankkeen ympärillä ihmetyttää, koska samanaikaisesti valmistelun alla on tilintarkastusdirektiivin muutosten kansallinen toimenpide ja PIE-asetuksen käyttöönotto. Kahden vuoden kuluttua voimaan astuvat lakimuutokset ja asetus muovaavat tilintarkastusta ja mm. tilintarkastajan raportointia sidosryhmilleen merkittävällä tavalla, joten olisi vähintäänkin kohtuullista, että ilmiantosäännökset valmisteltaisiin osana mittavaa säädöskokonaisuutta.

Äärimmäisen kireä aikataulu herättää monenlaisia kysymyksiä. Ovatko harmaan talouden ja talousrikollisuuden mitasuhteet yhteiskunnassamme jo niin hälyttävät, että ensin ei voitaisi katsoa, millaisia kokemuksia meillä ja muissa EU-maissa saadaan PIE-yhtiöiden tilintarkastajiin rajattavasta raportointivelvoitteesta?

Laillista yritystoimintaa ja yhteisöjen toiminnan sääntöjen mukaisuutta edistetään huolehtimalla siitä, että maassamme on toimiva tilintarkastusinstituutio. Sitä ei tule rasittaa säättämällä tilintarkastajalle jatkuvasti uusia tehtäviä ja velvoitteita. Varsinkaan sellaisia, joilla ei tehokkaasti saavuteta asetettuja tavoitteita.

TARJA SVIILI

päätoimittaja

tarja.sviili@balanssilehti.fi

KUVA: ALLAN LEPPIKON

*Fazer investoi myös Suomeen.
– Kasvun saavuttaminen edellyttää
investointeja epävarmoinakin
aikoina. Paikalleen jäämisen sijaan
tilanteet pitää hyödyntää, sanoo
Jouni Grönroos.*

Turbulenssina aikana

talousfunktion rooli korostuu

– Talousfunktion rooli korostuu turbulenssina aikana. Talousjohton on oltava tiiviisti mukana myös yrityksen strategisessa ja operatiivisessa päätöksenteossa sekä tulosten seurannassa, Fazerin varatoimitusjohtaja Jouni Grönroos sanoo.

TEKSTI / **MATTI REMES** KUVA / **OLLI HÄKÄMIES**

FAZERIN konsernirakenne on ollut viime vuosina jatkuvassa muutoksessa.

Huhtikuun alussa yhtiön liiketoiminta-alueiden määrä kasvoi kahdesta kolmeen, kun makeistuotteet ja leipomotuotteet jaettiin omiksi liiketoiminta-alueiksi.

Strategiaa ja organisaatiota päivitetään jatkuvasti

Konsernin kolmas liiketoiminta-alue ovat ruokailupalvelut, josta suurin osa muodostuu henkilöstöravintoista. Kolmen liiketoiminta-alueen lisäksi Fazerilla on omat kahvila- ja myllyliiketoimintayksiköt.

Yhtiön varatoimitusjohtaja sekä talous- ja rahoitusjohtaja Jouni Grönroos

sanoo, että yhtiön strategian ja organisaation jatkuva päivittäminen on välttämätöntä entistä hektisemmillä markkinoilla.

– Aiemmin monet strategiset riskit pysyivät muuttumattomina useita vuosia. Nyt ne ovat tulleet operatiiviseksi ja voivat muuttua hyvinkin nopeasti, Grönroos perustelee.

Muoti-ilmiöt tulevat ja menevät

Fazerin liiketoimintaan vaikuttavat oleellisesti ruokavalioihin liittyvät trendit. Pari vuotta sitten ihmiset villinnyt karpkaus teki ison loven leipomoiden myyntiin, kun hiilihydraatteja karttavat kuluttajat välttivät perinteisen leivän syöntiä.

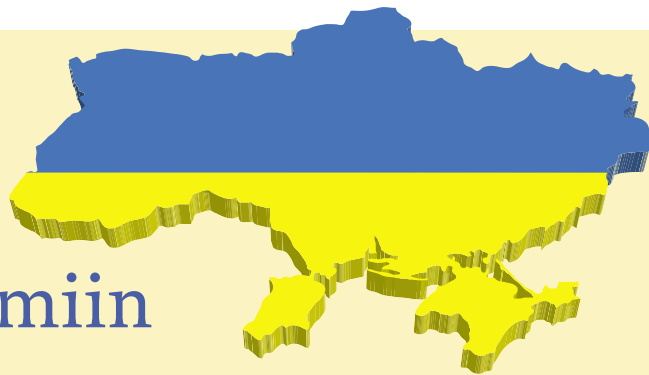
– Karpkaus katosi kuitenkin yhtä nopeasti kuin oli tullutkin. Vastaavia uusia trendejä tulee jatkossakin, ja meidän on oltava hereillä.

Muutoksiin mukautumisen ohella Grönroos korostaa, että ketterän yrityksen on osattava tunnistaa ja hyödyntää trendit ja muoti-ilmiöt lyhyelläkin aikavälillä.

– Liiketoiminta on jatkuvaa arviointia ja tasapainottelua, kuinka paljon kuhunkin trendiin tai ilmiöön kannattaa pistää paukkuja.

Kuluttajien käyttäytymisen ja tarpeiden muuttumista ei ole aina helppoa ennustaa. Monesti meneillään olevat trendit ovat jopa toisilleen vastakkaisia.

Ukrainan kriisi ei himmennä uskoa Venäjän kasvunäkymiin

JOUNI GRÖNROOS uskoo Venäjällä kasvuun makeis- ja leipomotuotteissa, vaikka viime aikoina itänaapurin markkinoiden kehitysnäkymät ovat synkistyneet talouskasvun hiipumisen ja Ukrainan kriisin vuoksi.

– Päätoimialamme Venäjällä ovat leipä- ja muut leipomotuotteet. En usko, että kriisillä on kovin suurta vaikutusta kuluttajakäytännön, ellei raaka-aineiden hintakehityksessä tapahdu suuria muutoksia.

Ruplan voimakas heikkeneminen tuntuu

Grönroosin mukaan suurimmat uhkakuvat ovat yleisempiä ja liittyvät Venäjän ja länsimaiden välisiin sanktioihin ja vastasanktioihin.

– Valuuttakurssien vaikutuksia voi jossain määrin pienentää valuuttasuojauksella, mutta sanktioiden ja vastasanktioiden seuraamuksiin varautuminen on vaikeaa tai peräti mahdotonta.

Nykytilanteessa eniten Fazeriin vaikuttanut ruplan voimakas heikkeneminen.

– Alkuvuoden liikevaihtomme Venäjällä on noussut ruplissa, mutta euroissa laskenut.

Grönroosin mukaan ruplan heikkeneminen nostaa paineita myös Suomesta Venäjälle vietävien makeisten ruplahintojen korottamiseen.

Kriisi on myös mahdollisuus

– Ukraina on tärkeä viljamaa, ja maan kriisi on nostanut viljan ja sitä kautta jauhojen hintaa Venäjällä. Muutoin operatiiviset vaikutukset ovat olleet toistaiseksi melko pieniä.

Fazerin riskienhallintapolitiikka ei ole maakohtainen, mutta esimerkiksi valuuttasuojapolitiikan soveltamiseen nykytilanne vaikuttaa konkreettisesti.

Grönroos arvioi, että nykytilanteella ja sen jatkumisella voi olla myös vaikutuksia esimerkiksi investointipäätöksiin.

– Samalla täytyy kuitenkin muistaa, että tällaiseen poikkeustilanteeseen ei liity pelkästään riskejä vaan myös mahdollisuuksia.

Grönroos korostaa, että Venäjän on kuluttajamarkkinoilla on meneillään sama trendi kuin Pohjoismaissa: korkeamman jalostusasteen tuotteiden merkitys kasvaa.

– Tutkimusten mukaan erittäin iso osa venäläisistä on valmis maksamaan korkealaatuisista elintarvikkeista enemmän.

– Kun karpkaus-ilmiö oli voimakaimmillaan, karjalanpiirakoiden ja donitsien myynti kasvoi vahvasti, Grönroos havainnollistaa.

Talousjohdon rooli korostuu turbulenssissa

Grönroosin mielestä yhtiön talousfunktion merkitys korostuu turbulenssina aikana. Sen on pystyttävä kehittämään liiketoimintojen päätösten tueksi entistä parempia mittareita ja analyysijä, joilla voidaan ennakoita tulevaa ja reagoida ajoissa muutoksiin.

– Taloushallinto ei ole kuitenkaan pelkkä tukifunktio. Talousjohdon kuuluu olla mukana valmistelemaan ja tekemässä strategisia ja operatiivisia päätöksiä.

Grönroosin mielestä talousjohdon on oltava myös mukana varmistamassa, että sovitut päätökset viedään käytäntöön ja niistä saadaan tavoitellut tulokset.

Paljon vartijana

Perinteisten talous- ja rahoitusjohtajan tehtävien ohella Grönroosin työkenttään kuuluu paljon muita vastualueita, esimerkiksi yrityskaupat, tietohallinto, yritysturvallisuus, kiinteistöt sekä investointien ja projektiportfolion hallinta.

Aiemmin hänellä oli vastuu myös strategiaprosessin johtamisesta, mutta tämä tehtävä siirtyi huhtikuun alussa johtoryhmään nousseelle strategiajohtajalle. Grönroos on kuitenkin jatkossakin tiiviisti mukana strategisessa suunnittelussa ja liiketoiminnan tukena strategian toteuttamisessa ja strategisten riskien kartoittamisessa.

Investointeja huonoinakin aikoina

Fazer vie makeisiaan yli 40 maahan, mutta konsernin liiketoiminta painottuu vahvasti Itämeren ympärille. Suomen ohella tärkeitä markkinoita ovat muut Pohjoismaat, Baltian maat ja Venäjä.

– Vauhdin ylläpito on haasteellista. Kaikissa liiketoiminnoissa fokus on pidettävä tiukasti asioissa, joihin halutaan panostaa. Eikä kaikkea kannata yrittää →

Poliittisesta kriisistä huolimatta usko itänaapurin markkinaan pysyy. – Korkeamman jalostusasteen tuotteiden merkitys kasvaa Venäjällä, Jouni Grönroos kertoo.

tehdä, vaan asiat on priorisoitava tarkasti.

Monesta suomalaisyrityksestä poiketen Fazer kasvaa tällä hetkellä myös kotimarkkinoilla. Yhtiö myös investoi kotimaahan.

– Viime vuonna suurin investointi oli yrityskauppa Norjassa, mutta sen jälkeen tulivat investoinnit kauramyllyyn Lahdessa ja suklaavalulinjaan Vantaalla.

Grönroos muistuttaa, että kasvun saavuttaminen edellyttää investointeja myös taloudellisesti epävarmoina aikoina.

– Yritys ei voi jäädä seisomaan paikalleen, vaan tilanteet pitää hyödyntää.

Makea maistuu taantumassakin

Fazerin keskeisiin tuotealueisiin taantuma on vaikuttanut suhteellisen vähän.

– Makeiset tuovat hyvää mieltä suhteellisen pienellä rahalla. Leipäkin ihmiset kuluttavat päivittäin.

Sen sijaan ruokapalveluissa huonot ajat tuntuvat. Työpaikkaruokailussa Fazerin Amicalla on iso markkinaosuus Suomessa ja Ruotsissa. Asiakasyritysten irtisanomiset ja lomautukset ovat harventaneet lounasajan asiakkaita.

Suomessa makeisvero on Grönroosin mukaan nakertanut makeisten myyntiä ja lisännyt kustannuspaineita. Fazerin onneksi yhtiö on pystynyt lisäämään myyntiä Ruotsissa ja muilla vientimarkkinoilla ja näin pienentämään makeisveron kielteisiä vaikutuksia.

Kuluttaja haluaa vastapaistettua leipää

Leipätuotteissa muutos kuluttajien käyttäytymisessä on ollut kaikkein suurin. Pakatun leivän kulutuksen väheneminen on nopeutunut entisestään viimeksi kuluneen parin vuoden aikana. Yhä useampi suomalainen haluaa nyt vastaleivottuja artisan-tyyppisiä tuoreleipiä lähileipomoista ja leipäkaupoista sekä kauppojen paistopisteissä paistettuja tuotteita.

– Fazer on omalta osaltaan vastannut tähän muutokseen Suomessa muun mu-

assa kauppojen yhteydessä olevilla lähileipomoilla ja erillisillä leipomokaupoilla.

Kauppaketjut ovat puolestaan lisänneet paistopisteitä, joiden tuotteista iso osa on ulkomailta tuotuja pakastetuotteita.

Jouni Grönroosin mukaan kehityksen seurauksena perinteisten leipomoiden volyymit ovat pienentyneet ja paineet leipomoverkoston pienentämiseen ja tehostamiseen ovat kasvaneet.

– Lisäksi olemme lanseeranneet kauppoihin uuden Leipurin Tori -konseptin, jossa tarjolla on kuluttajien preferoimia uusia tuotteita.

Huhtikuun lopulla Fazer ilmoitti, että leipomoverkoston toiminnan tehostaminen saattaa merkitä Hyvinkään ja Ulvilan leipomoiden toiminnan lopettamista. Käynnistetyt yt-neuvottelut koskevat yhteensä 146:a henkilöä.

Vastuullisuus yrityksen elinehto

Kuluttajamarkkinoilla toimivalle yritykselle laadukkaat tuotteet ja vastuullinen toiminta ovat Grönroosin mukaan kaikki kaikessa. Fazerin Sininen on rankattu useina vuosina Suomen arvokkaimmaksi brändiksi.

Hyvän maineen tarveleminen olisi yritykselle kohtalokasta.

– Vastuullisuus on integroitu osaksi kaikkea toimintaamme. Jokaisen työntekijän täytyy ymmärtää, mitä tämä tarkoittaa päivittäisessä tekemisessä.

Viime aikoina on noussut keskusteluun muun muassa raaka-aineiden hankintaketjun vastuullisuus. Esimerkiksi kaakao-ostoissa on Grönroosin mukaan tärkeää saada tuotteiden jäljitettävyyden kuntoon. Hän korostaa, että vastuullista toimintaa koskeva ohjeistus on sama koko konsernissa, myös Venäjän kaltaisissa maissa. Esimerkiksi korruptiolle on yhtiössä nollatoleranssi.

– On maita ja kulttuureita, joissa valvontaan on panostettava enemmän kuin muissa maissa.

Grönroosin mielestä vastuullisuudessa kaikki lähtee yhtiön arvoista. Liiketoiminnassaan Fazer noudattaa YK:n

Global Compact -aloitetta, johon liittyneet yritykset sitoutuvat toimimaan vastuullisesti ympäristöasioissa ja sosiaalisissa kysymyksissä.

Perheyhtiöllä pörssiyhtiön käytännöt

Fazer on 122-vuotias perheyriutus, jossa omistajasuvun jäsenet osallistuvat aktiivisesti päätöksentekoon. Noin puolet yhtiön hallituksen jäsenistä kuuluu sukuun, puolet on riippumattomia hallitusammattilaisia.

– Fazerin kaltaisen perheyhtiön ja pörssiyhtiön välillä oli yllättävänkin vähän eroja, sanoo Grönroos, jolla on kokemusta molemmista.

Ennen tuloaan Fazerille syksyllä 2010 hän teki 20-vuotisen uran pörssiyrityksissä, muun muassa Rapala VMC:n ja Avesta Polaritin (sittemmin Outokumpu Stainless Steel) palveluksessa.

– Fazer esimerkiksi julkaisee vuosittain vuosikertomuksen, jossa on käytännössä lähes samat tiedot kuin pörssiyrityksilläkin. Yhtiö tekee myös osavuositarkastukset ja niihin liittyvät webcastit, mutta ei julkista niitä laajemmin.

Myöskään tilintarkastajan rooli ei Grönroosin mukaan poikkea pörssiyrityksestä. Tilintarkastaja käy dialogia yhtiön johdon kanssa sekä raportoi hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle. Lisäksi tilintarkastaja on läsnä yhtiökokouksessa.

Omistajasuvun visiot ohjaavat strategiatyötä

Grönroosin mukaan strategiatyössä pieni ero pörssiyritykseen on se, että Fazerissa strategiatyö rakentuu suvun omistajavision pohjalta.

– Kaikessa yrityksen toiminnassa painottuu makuelämysten tuottamisen ohella omistaja-arvon kasvattaminen. Kannattavuus on kaikki kaikessa. Kehitämme toimintatapojamme jatkuvasti niin, että asiat tehdään tehokkaammin kuin aiemmin. Myös investoinneissa on tärkeää, että sijoitetulle pääomalle saadaan hyvä tuotto, joka ylittää pääomakustannukset. □

UUSI TILINPÄÄTÖSSÄÄNTELY TUONEE ISOJA MUUTOKSIA TIEDONHANKINTAAN, RAPORTOINTIAIKATAULUIHIN JA TIETOJEN VARMENTAMISEEN.

Omaehtoisuutta sääntelyn sijaan

JOUNI GRÖNROOS on toiminut pitkään alansa luottamustehtävissä, muun muassa Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunnan (TILA) jäsenenä.

Taloudellisen raportoinnin suuria sääntelyhankkeita hän sanoo seuranneensa yleisellä tasolla, sillä monet uudistukset koskevat vain yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä (Public Interest Entities, PIE) tai pörssiyrityksiä.

Työ- ja elinkeinoministeriön asettama työryhmä pohtii parhaillaan EU:n uuden tilinpäätösdirektiivin myötä tulevan ei-taloudellisen tiedon raportointivelvoitteen toimeenpanoa kansalliseen lainsäädäntöön. Suurten PIE-yhtiöiden on raportoitava entistä yksityiskohtai-

semmin esimerkiksi yritys vastuukysymyksistä. Suomi voi kansallisella päätöksellä ulottaa raportointivelvollisuuden myös muihin yhtiöihin.

Grönroosin mielestä raportoinnin tarkentuminen tuo sidosryhmille hyödyllistä lisätietoa. Samaan hengenveetoon hän kuitenkin toivoo, että uudistuksissa otetaan huomioon niiden vaatima lisätyö yrityksille.

– Uutta sääntelyä ei kannata ulottaa liian laajalle ennen kuin tiedetään uuden raportoinnin vaatima työ määrä ja kustannukset. Lisäksi yrityksille tulee antaa riittävä siirtymäaika.

Grönroos ennakoii, että vastuullisuuskysymyksistä Global Compactin

edellyttämällä tavalla raportoivalta Fazerilta uusi sääntely edellyttäisi todennäköisesti isoja muutoksia tiedonhankintaan, aikatauluihin ja tietojen varmentamiseen.

– Esimerkiksi vuosikertomukseen olisi tuotava valtava määrä lisätietoa.

Lisäsääntelyn sijaan Grönroos uskoo vastuullisuusasioissa yritysten itseohjautuvuuteen. Tänä vuonna Fazer julkaisi vuosikertomuksessaan ensimmäistä kertaa veroalanjälkensä, jossa eritellään konsernin maksamat ja tilittämät verot.

– Mikään ei velvoita tällaiseen paljon työtä vaativaan urakkaan. Halusimme kuitenkin osoittaa, että yhtiön yhteiskunnalliset vaikutukset ovat merkittävät.

KUVA: MphotoStock

Tilintarkastuksen EU-reformi – mikä muuttuu?

PIE-yhteisöjen tilintarkastus muuttuu läpinäkyvämmäksi, mutta raskaamman sääntelyn kääntöpuolena hallinnollinen työ lisääntyy nostaen kustannuksia. Epätoivottujen vaikutusten lieventämiseksi Suomen tulisi valita kansallisista optioista sallivimmat ja vähiten rajoittavat.

JUHA KARTTUNEN, TIINA TORNIAINEN

TILINTARKASTUSDIREKTIIVIN uudistus ja uusi PIE-yhteisöjä koskeva asetustuovat tilintarkastajia koskevaan sääntelyyn paljon erilaisia muutoksia. Tässä artikkelissa käsitellään lähinnä PIE-yhteisöjen tilintarkastukseen tulevia muutoksia, koska ne ovat käytännössä merkittävimpiä sekä tilintarkastajien että asiakkaiden kannalta.

Tilintarkastusyhteisön pakkorotaatio PIE-yhteisöissä

PIE-yhteisöjen on vaihdettava tilintarkastusyhteisöä vähintään 10 vuoden välein. Jäsenvaltiot voivat säätää toimeksiannon maksimikeston myös tätä lyhyemmäksi. Jäsenvaltio voi sallia 10 vuoden jatkoajan, jolloin maksimikesto on

20 vuotta, mikäli tilintarkastus kilpailutetaan julkisesti.

Maksimiaika voi olla 24 vuotta, mikäli on valittu kaksi tilintarkastajaa / tilintarkastusyhteisöä. Tällaiset ns. joint audit -tarkastukset ovat Suomessa nykyisin harvinaisia. Tilintarkastusyhteisön vaihtamisen jälkeen tulee olla 4 vuoden ns. cooling off -periodi, ennen kuin pois rotatoitu tilintarkastusyhteisö voi tulla valituksi uudelleen.

Firmarotaation siirtymäajat

Tilintarkastusyhteisön vaihtamista koskeva vaatimus tulee voimaan eripituisin siirtymäajoin riippuen tilintarkastustoimeksiannon kestosta. Siir-

tymäsäännöt ovat osittain vielä epäselvät ja niihin odotetaan lisäohjeistusta:

- Jos tilintarkastusyhteisö on toiminut PIE-yhteisön tilintarkastajana yli 20 vuotta, yhteisö tulee vaihtaa viimeistään vuonna 2020.
- Jos toimeksianto on kestänyt 11–20 vuotta, yhteisö tulee vaihtaa viimeistään vuonna 2023.
- Jos toimeksianto on kestänyt alle 11 vuotta, uudet säännöt tulevat voimaan kahden vuoden kuluttua niiden voimaantulosta.

Vielä epäselvää, miten tätä viimeksi mainittua asetuksen kohtaa käytännössä tulee tulkita. Eli tuleeko vaih-

Tilintarkastajan raportointi

EU:N UUDEN sääntelyn seurauksena tilintarkastuskertomuksen sisältö laajenee samoin kuin tilintarkastajan raportointi tarkastusvaliokunnalle PIE-yhteisöissä.

Tilintarkastuskertomus listaamattomissa ja PIE-yhtiöissä

Niin listaamattomien yritysten kuin PIE-yhteisöjenkin tilintarkastuskertomukseen tulee joitakin muutoksia tilintarkastus- ja tilinpäätösdirektiivien uudistusten muutosten myötä. Tilintarkastajan tulee tilintarkastuskertomuksessa antaa selvitys sellaisista olennaisista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvistä epävarmuustekijöistä, jotka voivat antaa merkittävää aihetta epäillä yhteisön kykyä jatkaa toimintaansa.

PIE-yhteisön kertomus ja tilintarkastajan lisävaatimukset

Lisäksi PIE-yhteisön tilintarkastuskertomuksen tulee jatkossa sisältää kuvaus

merkittävimmistä arvioituista olennaisen virheellisuuden riskeistä (mukaan lukien väärinkäytöksistä johtuvat riskit). Kuvauksen lisäksi kertomukseen on sisällytettävä yhteenveto siitä, miten nämä riskit on otettu huomioon tilintarkastuksessa ja näihin riskeihin liittyvät keskeiset havainnot niiden ollessa merkityksellisiä.

Myös mm. seuraavat asiat on sisällytettävä PIE-yhteisön tilintarkastuskertomukseen:

- maininta lakisääteisen tilintarkastajan valinneesta tahosta
- ilmoitus valitsemispäivämäärästä ja siitä, kuinka kauan toimeksianto on keskeytykseltä jatkunut
- ilmoitus siitä, että kiellettyjä muita kuin tilintarkastuspalveluja ei ole tehty ja että tilintarkastaja/tarkastusyhteisö on tilintarkastusta suorittaessaan ollut riippumaton tarkastettavasta yhteisöstä
- ilmoitus muista tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön asiakkaalle ja

sen tytäryrityksille suorittamista palveluista, joita ei ole esitetty toimintakertomuksessa tai tilinpäätöksessä.

PIE-yhteisön tilintarkastajan tulee jatkossa raportoida viranomaiselle sääntöjenvastaisuutta koskevasta epäilystä, mikäli yhteisö ei itse ole selvittänyt asiaa.

Lisäraportti tarkastusvaliokunnalle

Tilintarkastajan on annettava PIE-yhtiön tarkastusvaliokunnalle kirjallinen lisäraportti, joka on sisällöltään erittäin laaja ja yksityiskohtainen. Mainittakoon, että jo nykyisin monia asetuksessa mainittuja seikkoja sisällytetään tyyppillisesti tarkastusvaliokunnalle annettaviin raportteihin.

Osa uusista vaatimuksista on kirjoitettu epäselvästi ja niihin tarvitaankin lisää ohjeistusta. Sivulla 17 olevaan laatikkoon on kerätty esimerkkejä asetuksen edellyttämistä lisäraporttiin tulevista seikoista.

to tehdä vuonna 2016 vai 2026, mikäli toimeksianto on alkanut esim. vuonna 2006.

Toivottavasti vasta vuonna 2026, sillä vaatimus vaihtamisesta jo vuonna 2016 aiheuttaisi seuraavan kahden vuoden sisällä tarjouskilpailuiden vyöryn EU-maissa. Tuntuu myös epäloogiselta, mikäli äskettäin tilintarkastajaa vaihtaneet yritykset joutuisivat epäedullisempaan asemaan kuin yhtiöt, joilla on ollut pitkään sama tilintarkastaja.

Firmarotaatio ja tarjouskilpailut – käytännön vaikutuksia

Tyypillisimmillään suomalaiset listayhtiöt kilpailuttavat tilintarkastuksen säännöllisesti esim. 5–7 vuoden välein. Tarjouskilpailut aiheuttavat yhteenlaskettuna huomattavia kustannuksia ja ne ovat työläitä paitsi kaikille tarjouskilpailussa mukana oleville tilintarkastusyhteisöille myös asiakasyrityksen johdolle ja organisaatiolle.

Tilintarkastusyhteisön vaihtaminen on etenkin suuressa ja kansainvälisessä konsernissa työläs operaatio. Sen vaikutukset ulottuvat läpi koko konsernin kaikkiin maihin.

Tilintarkastus on luonteeltaan pitkäjänteistä työtä, jossa hyödynnetään aiempina vuosina tehtyä työtä. Yksi tärkeimmistä tilintarkastuksen laatuun vaikuttavista tekijöistä on asiakkaan toiminnan laaja-alainen tuntemus, mikä voidaan saavuttaa vasta useamman vuoden tarkastustyön seurauksena.

Tilintarkastusyhteisön vaihtaminen nopealla syklillä onkin selkeästi epäedullista kaikkien osapuolten näkökulmasta. Olisi toivottavaa, että PIE-yhteisöissä tarjouskilpailujen sykliksi jatkossa vakiintuisi 10 vuotta, mikä on lähtökohtana uudessa sääntelyssä.

Muiden palvelujen tarjoamista PIE-yhteisöille rajoitetaan

Uusi asetus sisältää luettelon ns. kielletyistä palveluista (ks. laatikko sivun alalaidassa), joita PIE-yhteisö ei saa ostaa tilintarkastajaltaan tai saman ketjun jä-

Vaikutuksia PIE-yhteisöjen tilintarkastukseen

Tilintarkastuksen toteutus ja raportointi

- Sääntely aiheuttaa tilintarkastajille lisätyötä ja lisävaatimuksia, mikä kasvattaa tilintarkastuskustannuksia.
- Uudet kertomukset ja tarkastusvaliokunnalle raportointi vaatii merkittävästi työtä ja työstämistä jo tilikauden aikana.
- Uudet kertomukset antavat sidosryhmille hyödyllistä tietoa.
- Tilintarkastuksesta tulee läpinäkyvämpää – toivottavaa on, että odotuskuilu pienentyy ja tilintarkastajien työn sisältö aletaan ymmärtää paremmin.
- Tarkastusvaliokuntien tietämys tilintarkastuksen painopistealueista ja tarkastushavainnoista lisääntyy tilintarkastajan laajemman raportoinnin myötä.

Tilintarkastusyhteisön pakko-rotaatio ja tarjouskilpailut

- Tilintarkastusyhteisön pakollinen vaihtaminen ja tarjouskilpailut kasvattavat hallinnollista työtä PIE-yhtiöiden tarkastusvaliokunnissa, operatiivisessa johdossa ja organisaatiossa aiheuttaen myös lisäkustannuksia.
- Suomen kaltaisissa pienissä maissa voidaan joutua tilanteeseen, jossa yhtiöillä on valittavana vain muutama yhtiön kriteerit täyttävä vaihtoehto tilintarkastusyhteisöksi, koska muut tilintarkastuspalvelujen tarjoajat eivät täytä riippumattomuusvaatimuksia.

Palveluiden tarjoamisen rajoittaminen

- Uudet maakohtaiset riippumattomuussäännöt ovat monimutkaisia ja niiden noudattaminen vaatii perehtymistä sekä tilintarkastajilta että asiakkailta.
- Riippumattomuusrajoitusten kuten 70 % palkkiokaton noudattaminen edellyttää jatkuvaa seurantaa.

seniltä. Rajoitus koskee myös PIE-yhteisön määräysvallassa olevia EU-alueella toimivia konserniyrityksiä.

EU-maat voivat kansallisessa lainsäädännössään kieltää myös muita kuin laatikossa mainittuja palveluja, jos niiden tarjoamisen katsotaan uhkaavan tilintarkastajan riippumattomuutta.

Pääsääntöisesti rajoitukset koskevat tilintarkastuksen kohteena olevaa tilikautta sen alusta lähtien tilintarkastuskertomuksen antopäivään asti. Poikkeus-

tapauksessa¹ rajoitukset ulottuvat jo tilintarkastuksen kohteena olevaa tilikautta välittömästi edeltäneeseen tilikauteen.

Uuden asetuksen rajoitukset ovat selvästi laajemmat kuin nykyiset, voimassa olevan tilintarkastuslain ja KHT-yhdistyksen eettisten ohjeiden asettamat

¹ Kun kyse on taloudellisten tietojen laatimiseen ja/tai valvontaan liittyvän sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan menettelyjen suunnittelu ja toteutus tai taloudellisia tietoja käsittelevien tietoteknisten järjestelmien suunnittelu ja toteutus.

rajoitukset, jotka sinällään ovat jo kattavat ja vakiintuneet.

PIE-asetus – kielletyt palvelut

Kiellettyjä palveluja ovat seuraavat:

- a) Suurin osa veropalveluista, kuten verolomakkeiden täyttäminen tai veroneuvonnan antaminen;
- b) palvelut, joihin liittyy osallistumisen tarkastettavan yhteisön johtamiseen tai päätöksentekoon;
- c) kirjanpito sekä kirjanpitoaineiston ja tilinpäätöksen laatiminen;
- d) palkanlaskentapalvelut;
- e) taloudellisten tietojen laatimiseen ja/tai valvontaan liittyvän sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan menettelyjen suunnittelu ja toteutus tai taloudellisten tietojen käsittelyyn tarkoitettujen tietoteknisten järjestelmien suunnittelu ja toteutus;
- f) arvonmäärittyspalvelut;
- g) oikeudelliset palvelut;
- h) tarkastettavan yhteisön sisäiseen tarkastukseen liittyvät palvelut;
- i) palvelut, jotka liittyvät tarkastettavan asiakkaan rahoitukseen, pääomarakenteeseen ja pääoman kohdentamiseen sekä sijoitusstrategiaan, lukuun ottamatta tiettyjen varmenuspalveluiden tarjoamista.
- j) tarkastettavan yhteisön osakkeiden myynnin edistäminen, kaupankäynti tämän osakkeilla tai tämän osakkeisiin liittyvän merkintäsitoumuksen antaminen;
- k) tietyt henkilöresursseihin liittyvät palvelut kuten organisaatorakenteen suunnittelu.

Tietyt kielletyt palvelut voidaan kansallisesti sallia

EU-maat voivat kansallisessa lainsäädännössään sallia tietyin edellytyksin (edellyttäen mm., että niillä ei ole suora vaikutusta tai niillä on erikseen tai yhdessä vain vähäinen vaikutus tarkastettavaan tilinpäätökseen) seuraavien palveluiden suorittamisen:

- veropalvelut, kun ne liittyvät seuraaviin:
 - 1) verolomakkeiden täyttäminen,

Lisäraportti tarkastusvaliokunnalle

PIE-asetuksen mukaan tilintarkastajan lisäraportin tulee sisältää:

- kuvaus tarkastusvaliokunnan kanssa käydystä viestinnän luonteesta, tiheydestä ja laajuudesta;
- kuvaus käytetyistä menetelmistä, kuten se, missä määrin tase on ollut välittömän tarkastuksen kohteena ja missä määrin se on ollut järjestelmä- ja vaatimustenmukaisuus-testauksen kohteena;
- ilmoitus olennaisuustasoista, joita on käytetty tilinpäätökselle kokonaisuutena ja tietyille liiketapahtumalajeille, tilien saldoille tai tilinpäätöksessä esitettävälle tiedoille;
- yhteenveto kaikista takauksista, tukikirjeistä, julkisista ja muista tukitoimista, jotka on otettu huomioon arvioitaessa toiminnan jatkuvuutta;
- ilmoitus tarkastettavan yhteisön sisäisessä taloudellisen valvonnan järjestelmässä ja/tai laskentajärjestelmässä havaituista merkittävistä puutteista, ja toimivan johdon toimista kyseisen puutteen ratkaisemiseksi;
- ilmoitus ja arvio tilinpäätöksen eriin sovelletuista arvostusmenetelmistä ja menetelmien muutosten vaikutuksista;
- ilmoitus siitä, onko tarkastettava yhteisö toimittanut tarkastajalle kaikki pyydetty selitykset ja asiakirjat.

- 2) julkisten tukien ja verokannustimien yksilöinti,
- 3) tuki veroviranomaisten suorittamissa verotarkastuksissa;
- 4) välittömien ja välillisten verojen ja laskennallisten verojen laskeminen; tai
- 5) veroneuvonnan antaminen;
- arvonmäärittyspalvelut, mukaan lukien arvonmääritykset aktuaaripalvelujen tai oikeudenkäyntiin liittyvien tukipalvelujen yhteydessä.

Monet palvelut sallittuja jatkossakin

Uudet rajoitukset koskevat vain PIE-tilintarkastusasiakkaille tarjottavia palveluita. Jatkossa tulee olemaan paljon ns. sallittuja palveluja, joita tilintarkastusyhteisöt saavat tarjota myös tilintarkastusasiakkanaan toimiville PIE-yhteisöille.

Sallittujen palveluiden käyttöön tulee 70 %:n katto, mikä tarkoittaa, että PIE-yhtiön tilintarkastusyhteisöille maksamat

palkkiot em. palveluista eivät saa ylittää 70 %:a viimeisen kolmen vuoden tilintarkastuspalkkioiden keskiarvosta.

Palvelujen hankinnalle asetettu 70 %:n katto ei kuitenkaan koske sellaisia palveluita, joita lainsäädäntö edellyttää tilintarkastaja tekevän. Jäsenvaltiot voivat säätää sallittujen palveluiden palkkioita koskevan katon alemmaksi kuin 70 %. □

OTK **Juha Karttunen** vastaa sisäisistä laki- ja compliance -asioista Oy KPMG Ab:ssa.

KHT, CIA **Tiina Torniainen** vastaa Oy KPMG Ab:ssa laatuun ja riskienhallintaan liittyvistä toiminnoista.

Kansallista liikkumavaraa tilintarkastuksen uudistuksiin

– Tilintarkastuksen luonne ja tilintarkastajan työ muuttuu EU-sääntelyn ja kansallisen järjestelmäuudistusten myötä. Säännöksiin on jätettävä kansallista liikkumavaraa, ja niiden valmistelussa tarvitaan ammattikunnan vahvaa panosta, Tapani Vuopala sanoo.

TEKSTI / TARJA SVIILI KUVAT / JARI HÄRKÖNEN

TILINTARKASTAJIEN hyväksymisjärjestelmän, tutkintojen sekä valvonnan uudistusta on valmisteltu jo seitsemän vuotta työ- ja elinkeinoministeriössä. Uudistushankkeen verkkaiseen tahtiin on vaikuttanut tänä keväänä hyväksytty tilintarkastuksen uusi EU-sääntely.

Säädösvalmistelu on nyt aloitettu tilintarkastuspykälien saattamiseksi ajan tasalle tilintarkastusdirektiiviin tehtyjen muutosten kanssa ja uuden PIE-yhteisöjen tilintarkastusta koskevan asetun käyttöönottamiseksi. Asiaa koskeva hallituksen esitys saataneekin eduskuntakäsittelyyn vasta vuonna 2015.

Melkoinen myllerrys

Melkoinen myllerrys on siis käynnissä. Miten tämä sääntelyhankkeiden summa tulee vaikuttamaan tilintarkastukseen

ja tilintarkastajiin, KHT-yhdistyksen puheenjohtaja **Tapani Vuopala**?

– Uuden EU-sääntelyn ja kansallisten hankkeiden myötä tilintarkastuksen luonne ja tilintarkastajan rooli tulee muuttumaan osin merkittävästikin.

Tilintarkastajayhdistyksen puheenjohtaja korostaakin kansallisen liikkumavaran merkitystä, kun direktiivin vaatimuksia implementoidaan ja uuden asetuksen käyttöönottoa valmistellaan.

– Suomen olosuhteet tulisi huomioida hyödyntämällä täysimääräisesti jäsenvaltio-optiot, jotka mahdollistivat kansallisesti direktiiviä ja asetusta kevyempien vaatimusten säätämisen.

ISA-standardien suhteutettu soveltaminen kirjattava lakiin

Direktiivin lähtökohtana on, että kansainvälisiä ISA-tilintarkastusstandarde-

ja sovelletaan kaikissa tilintarkastuksissa, mutta optio mahdollistaa kansallisen päätöksen standardien suhteellisesta soveltamisesta tarkastettaessa pieniä yrityksiä.

– Sekä toimialan että tilintarkastusvelvollisuuden piiriin kuuluvien yritysten kannalta onkin erityisen tärkeää, että tilintarkastuslakiin kirjataan säännökset standardien suhteellisesta soveltamisesta ja määritellään tarkasti, mitä se käytännössä tarkoittaa.

Suomalaisessa yritys- ja yhteisökentässä tulee Vuopalan mukaan panostaa voimakkaasti standardien suhteelliseen soveltamiseen, koska yhtenäistävän laadunvarmistuksen lähtökohtana pidetään enenevässä määrin sitä, että hyvä tilintarkastustapa tarkoittaa ISA-standardien noudattamista kaikissa tilintarkastuksissa.

ODOTUSKUILU TYÖTÄMME
KOHTAAN VÄISTÄMÄTTÄ KASVAA
SÄÄNTELYN KOROSTAESSA
TILINTARKASTASTUKSEN ROOLIA
YLEISEN EDUN PALVELIJANA.

Onko jo kiire?

MITTAVIIN sääntelyhankkeisiin liittyy perinteisesti pitkät siirtymäajat, jotta yritykset ja niiden sidosryhmät ehtivät sopeuttaa toimintansa säädosympäristön uusiin vaatimuksiin. Millaisella aikataululla nyt ollaan liikkeellä?

– Joidenkin muutosten osalta valmiutta on nostettava hyvinkin pian. Esimerkiksi joissakin PIE-yhtiöissä on vaihdettava tilintarkastusyhteisöä jo vuonna 2016, Tapani Vuopala arvioi.

Lisäksi muiden palvelujen tarjoamiseen liittyvien rajoitusten takia joissakin PIE-yhteisöissä täytyy jo nyt ryhtyä valmistelemaan toimia kiellettyjen palvelujen hankkimiseksi muulta kuin omalta tilintarkastusyhteisöltä, jotta tarvittavat järjestelyt on tehty, kun asetus otetaan käyttöön.

Vuopalan mukaan EU-pakettiin sisältyy toisaalta vielä paljon avoinna olevia ja vasta myöhemmin tarkentuvia yksityiskohtia, joten valmistautumisaika joidenkin asioiden osalta on pidempi.

– ISA-standardit tulevat EU-sääntelyn kautta sovellettavaksi vasta sitten, kun EU:n komissio on hyväksynyt ne. Oletettavasti kuluu useita vuosia, ennen kuin komissio on käynyt läpi kaikkia standardit varmistaen, että ne ovat yhteensopivat direktiivin tai asetuksen kanssa.

Jatkossakin monipuolista ja vaativaa työtä

Uutta EU-sääntelyä käsiteltäessä huomio on kohdistunut PIE-yhteisöjen tilintarkastusta koskevaan asetukseen rotaatiopakkoineen ja muiden palvelujen tarjoamista koskevine rajoituksineen. Tilintarkastajayhdistyksen puheenjohtaja korostaa, että nämä rajoitukset vaikuttavat reviisorin työkenttään vain yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen tilintarkastuksissa.

– Mutta tilintarkastajat saavat harjoittaa ammattiaan monipuolisissa ja vaativissa tehtävissä jatkossakin. Ja myös tulevaisuudessa ammattikunnalta edellytetään monipuolista ja laaja-alaista osaamista. Meidän onkin huolehdittava, että alalle aikovan peruskoulutus samoin kuin täydennyskoulutus sisältävät kattavasti laskenta-toimeen, rahoitukseen ja verotukseen liittyviä opintokokonaisuuksia unohtamatta tilintarkastukseen, sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyviä opintoja.

Huomiota riippumattomuutta uhkaavien tekijöiden tunnistamiseen

EU-reformin kantavana ajatuksena on ollut vahvistaa tilintarkastajan riippumattomuutta tarkastuskohteestaan. Vuopala sanoo, että direktiivin riippumattomuussäännöksiä on laajennettu, mikä tuo tilintarkastajille lisävelvoitteita riippumattomuutta uhkaavien tekijöiden tunnistamiseksi.

– Uudet riippumattomuussäännökset koskevat päävastuullisen tilintarkastajan ja tilintarkastusyhteisön lisäksi kaikkia sellaisia luonnollisia henkilöitä, jotka voivat asemansa puolesta vaikuttaa tilintarkastuksen lopputulokseen. Tilintarkastajat ja tilintarkastusyhteisöt joutuvatkin jatkossa entistä enemmän kiinnittämään huomiota asiakkaan hyväksymiseen liittyvään dokumentointiin ja sen jatkuvaan seurantaan.

Tavoitteena selkeä tilintarkastuskertomus

Uudistuksen toisena keskeisenä tavoitteena on ollut parantaa sidosryhmien

ymmärrystä tilintarkastuksesta. Uudistettu direktiivi edellyttää mm. sitä, että tilintarkastuskertomukseen sisällytetään kannanotto toiminnan jatkuvuudesta. Lisäksi tarkastuskertomuksessa tulee ottaa kantaa toimintakertomuksessa esitettyihin seikkoihin.

– Tilintarkastajan raportoinnin kehittämisessä tavoitteena tulee olla sisällöltään mahdollisimman ymmärrettävä tilintarkastuskertomus, puheenjohtaja Vuopala toteaa ennakoiden ammattikunnan vilkasta sisäistä debattia going concern -kysymyksiin liittyvistä kannanotoista.

Pohdittavaa riittää myös PIE-yhtiöiden tarkastuskertomusta koskevissa erillisvaatimuksissa sekä tarkastusvaliokunnalle annettavassa lisäraportissa.

– Kertomuksen uudet sisältövaatimukset ja tilintarkastajan lisäraportointivelvoitteet PIE-yhtiöissä lisäävät sidosryhmien ymmärrystä tilintarkastuksesta. Odotuskuilu työtämme kohtaan kuitenkin kasvaa, koska sääntelymuutoksissa korostuu tilintarkastuksen rooli yleisen edun palvelijana.

Suomen PIE-yhtiöt pääosin pieniä

Kahden vuoden kuluttua mm. pankkien, vakuutuslaitosten ja listayhtiöiden tilintarkastukset tehdään uuden EU-asetuksen mukaisesti. Tapani Vuopalan mukaan isojen eurooppalaisyhtiöiden näkökulmasta kirjoitettu asetus soveltuu heikosti Suomen markkinoille, jossa pienet pankit ja sijoituspalveluyritykset muodostavat valtaosan maamme noin 600 PIE-yhtiöstä.

– Pienten yhteisöjen niukkoja hallinnollisia resursseja ei ole mitoitettu asetuksen aiheuttamaa lisätyötä ja -kustannuksia silmällä pitäen. Sallitut kansalliset helpotukset tulisikin hyödyntää maksimaalisesti myös asetuksen käytönoton yhteydessä.

Sääntelymuutoksiin varautuvien pienten PIE-yhteisöjen hallintoelinten tulisi Vuopalan mukaan varautua myös tilintarkastuskustannusten merkittävään kasvuun tulevana vuosina.

Tilintarkastajia ei voi sivuuttaa

Kotoista tilintarkastajajärjestelmän uudistusta pohtiessaan Vuopala sanoo, että tilintarkastajia ei voi sivuuttaa järjestelmä uudistuksen millään osa-alueella, koska ammattikunta on jo yli 100 vuoden ajan ollut mukana rakentamassa nykyistä järjestelmää.

– Sen ansiosta on pystytty luomaan elinkeinoelämämme ja tilintarkastajakunnan kokoon nähden järkevät ja kustannustehokkaat käytännöt.

Tilintarkastajien valvontaan liittyviä kurinpitomenettelyjä on ehdotettu muutettavaksi siten, että valvontapäätöksiä tekevissä elimissä ei olisi lainkaan tilintarkastaja-ammatin edustusta kuten nykyisin.

– Ilman ammattikunnan myötävaikutusta uudesta valvontajärjestelmästä tulee suhteettoman raskas ja kallis. On nähtävissä, että hallinto-oikeuteen tehtävät valitukset lisääntyisivät verrattuna Valtion tilintarkastuslautakunnalle osoitettujen valitusten nykymäärään, mikäli tilintarkastajat pudotettaisiin valvonnan ensimmäisen asteen päätöksenteosta, ennakoii Vuopala.

Hän ei pidä mitenkään realistisena, että Suomen kaltainen pieni maa loisi valvontajärjestelmän ilman ammattikunnan asiantuntemusta.

– Tilintarkastajilla tulisi asiantuntijaroolinsa puitteissa olla vahva edustus valvonta-asioissa jatkossakin. Tämä on toteutettavissa myös siten, että kurinpitomenettelyyn liittyvän päätöksenteon riippumattomuus säilyy.

Kuka valvoo jatkossa?

Muiden kuin yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen tilintarkastajien laadunvarmistukseen ja valvontaan liittyviä tehtäviä voidaan EU-reformin myötä jatkossakin delegoida paikallisille tilintarkastajajärjestöille. Suomessa tilintarkastajayhdistyksille aiemmin kuuluneet laadunvarmistukseen liittyvät tehtävät siirrettiin jo vuosia sitten valvontaviranomaiselle.

– Nähtäväksi jää, mihin suuntaan valvontaa jatkossa vedetään Suomessa. Toistaiseksi on ehdotettu vain yhtä vaihtoehtoa, jossa valvonta kokonaisuudessaan annettaisiin PRH:n vastuulle, mikä merkitsisi rakenteellisesti isoa muutosta nykyiseen pitkäaikaiseen toimintatapaan, pohtii Vuopala.

Tutkintouudistus menossa vastavirtaan

Useissa Euroopan maissa on jo siirrytty tai suunnitellaan siirtymistä yhden tilintarkastajatutkinnon järjestelmään. Tapani Vuopalan mukaan meillä mennään eurooppalaisittain vastavirtaan.

– Tutkintouudistusta pohtineessa työryhmässä ei aikanaan onnistuttu löytämään käytännöllisiä ratkaisuja julkisen sektorin tilintarkastajien integroimiseksi osaksi yhtenäistä tilintarkastajajärjestelmää. Meillä tuleekin nyt olemaan siirtymä kautena peräti neljä eri tilintarkastajaluokkaa, hän toteaa.

Tilinpäätöksiä tullaan varmentamaan lähimmät vuodet HTM-, KHT-, JHT- ja JHTT-nimikkeillä, mikä Vuopalan mielestä ei anna kovin houkuttelevaa kuvaa alasta.

– Ammatin houkuttelevuuden näkökulmasta emme saisi luoda keinote-

koisia esteitä alalle tulolle. Tutkintoni-mikkeiden kirjo ei myöskään täytä kansainvälisesti uskottavan ja selkeän tilintarkastajajärjestelmän tunnusmerkkejä.

Ammatin houkuttelevuuden säilyttäminen ykköstavoite

– Pidän hyvänä järjestelmä uudistusta, jonka tavoitteena on, että jatkossa kaikki hyväksytyt tilintarkastajat suorittavat ensimmäisenä yhtenäisen alan perustutkinnon, HTM-tutkinnon, jonka tulee olla riittävän vaativa ja korkeatasoinen. Yhteisen tutkinnon myötä julkisen sektorin tilintarkastajat saadaan tilintarkastusdirektiivin tarkoittamalla tavalla mukaan järjestelmään, jolloin he integroituvat tutkinnon ja laadunvalvonnan osalta vähitellen osaksi suurempaa kokonaisuutta, sanoo Vuopala.

Hän uskoo, että yhtenäisen tilintarkastajajärjestelmän seurauksena myös yksityisen ja julkisen sektorin tilintarkastustoimeksiantoihin liittyvät vivahde-erot katoavat vähitellen. Järjestelmästä tulee Vuopalan mukaan tiiviimpi ja yhtenäisempi kokonaisuus, jonka ytimen muodostavat hyväksytyt tilintarkastajat.

– Olen aiemminkin todennut, että tilintarkastajatutkintoon liittyvien kansallisten kehittämishankkeiden ensijaisena tavoitteena tulisi olla tilintarkastusammatin säilyttäminen yhtenä houkuttelevana uravaihtoehtona ammatilista kuvaansa pohtiville nuorille.

Vuopala pitää tärkeänä, että tilintarkastajatutkinto hyväksytään ja koetaan jatkossakin yhtenä keskeisenä asiantuntijatutkintona elinkeinoelämän piirissä ja laajemminkin yhteiskunnassamme. □

Miten varautua tilintarkastuksen uuteen sääntelyyn?

Tarkastusvaliokunnissa on kaksi vuotta aikaa valmistautua uusiin säädöksiin, jotka kaventavat PIE-yhteisöjen päätösvaltaa ja vapautta tilintarkastajan, asiantuntijapalveluiden ja yhteistyökumppaneiden valinnassa.

TIINA TORNIAINEN

SEKÄ tilintarkastusta että hallitus- ja tarkastusvaliokuntatyöskentelyä koskevaan EU-sääntelyyn on tulossa merkittäviä muutoksia, kun EU:n parlamentti ja neuvosto hyväksyivät huhtikuussa 2014 tilintarkastusdirektiivin muutoksen ja uuden asetuksen.

Kaksi vuotta aikaa

Uusi sääntelypaketti sisältää vanhaan tilintarkastusdirektiiviin tehtäviä muutoksia sekä uuden PIE-yhteisöjä koskevan asetuksen. Direktiivimuutokset on implementoitava direktiivin voimaantulosta EU-maiden kansalliseen lainsäädäntöön kahden vuoden kuluessa eli kesään 2016 mennessä.

Myös asetusta sovelletaan pääasiallisesti kahden vuoden kuluttua sen voimaantulosta. Eli käytännössä tarkastusvaliokunnilla on kaksi vuotta aikaa valmistautua uusien säädösten tuomiin muutoksiin.

Tilintarkastusyhteisön pakkorotaatio

PIE-yhteisöjen on vaihdettava tilintarkastusyhteisöä vähintään 10 vuoden välein. Jäsenvaltiot voivat säätää toimeksi-

UUDET VAATIMUKSET

Uuden asetuksen tarkoituksena on vahvistaa tarkastusvaliokunnan roolia yleisesti ja erityisesti tilintarkastukseen liittyvissä asioissa kuten tilintarkastajan valinnassa. Ainakin yhdellä tarkastusvaliokunnan jäsenellä tulee olla laskentatoimeen ja/tai tarkastukseen liittyvää osaamista. Tarkastusvaliokunnan tulee

- arvioida tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja tilintarkastuksen laatua
- etukäteen hyväksyä sallittujen muiden palveluiden hankkiminen tilintarkastusyhteisöltään
- laatia ohjeistus veropalveluiden ja arvonmäärityspalveluiden hankkimisesta tilintarkastusyhteisöltä, jos niiden tarjoaminen tilintarkastusasiakkaille sallitaan Suomessa
- kiinnittää enemmän huomiota mahdollisten sääntöjenvastaisuuksien ja väärinkäytösten selvittämiseen ja estämiseen.

annon maksimikeston myös tätä lyhyemmäksi. Jäsenmaa voi sallia 10 vuoden jatkoajan, jolloin maksimikesto on 20 vuotta, mikäli tilintarkastus kilpailutetaan julkisesti.

Tilintarkastusyhteisön vaihtamista koskeva vaatimus tulee voimaan eripuisin siirtymäajoin riippuen tilintarkastustoimeksiannon kestosta. Siirtymäsäännöt ovat osittain vielä epäselvät ja niihin odotetaan lisäohjeistusta:

- tilintarkastaja vaihdettava viimeistään vuonna 2020, jos tilintarkastusyhteisö on toiminut PIE-yhteisön tilintarkastajana yli 20 vuotta
- tilintarkastusyhteisö on vaihdettava viimeistään vuonna 2023, jos toimeksianto on kestänyt 11–20 vuotta
- tilintarkastusyhteisö tulee vaihtaa viimeistään vuonna 2026, mikäli toimeksianto on kestänyt alle 11 vuotta.

Mitä palveluja tilintarkastajalta ei saa hankkia?

Uusi asetus sisältää luettelon ns. kiellettyistä palveluista, joita PIE-yhteisö ei saa

ostaa tilintarkastajaltaan tai saman ketjun jäseniltä. Rajoitus koskee myös PIE-yhteisön määräysvallassa olevia EU-alueella toimivia konserniyrityksiä.

Kiellettyihin palveluihin kuuluvat mm.

- monet veropalvelut
- lakipalvelut
- corporate finance -palvelut
- arvonmäärityspalvelut ja
- monet toimintojen ulkoistamispalvelut.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia tiettyin kriteerein veropalveluiden ja arvonmäärityspalveluiden tarjoamisen PIE-tilintarkastusasiakkaalle.

Esimerkiksi Saksassa tilintarkastusyhteisöt ovat perinteisesti tarjonneet laaja-alaisesti veroihin liittyviä asiantuntijapalveluita tilintarkastusasiakkailleen. Saksan ja monien vastaavien maiden odotetaan ottavan käyttöön

sä jäsenvaltio-optio, joka mahdollistaa veropalvelujen hankkimisen tilintarkastajalta.

Sallituille palveluille 70 %:n katto

Jatkossa on edelleen paljon ns. sallittuja palveluita, joita tilintarkastusyhteisöt saavat tarjota myös PIE-tilintarkastusasiakkailleen. Sallittujen palveluiden osalta tulee 70 %:n katto, jolloin PIE-yhteisön sallituista palveluista omalle tilintarkastusyhteisölle maksamat palkkiot eivät saa ylittää 70 %:a viimeisen kolmen vuoden tilintarkastuspalkkioiden keskiarvosta.

Sallittujen palvelujen hankintaa koskeva 70 %:n katto ei kuitenkaan koske sellaisia lisätöitä, joita lainsäädäntö edellyttää tilintarkastajaa tekävän.

Jäsenvaltiot voivat pidentää kiellettyjen palveluiden listaa ja säätää sallittujen palveluiden palkkioita koskevan katon alemmaksi kuin 70 %.

Tilintarkastajan raportointi tarkastusvaliokunnalle ja viranomaisille

PIE-yhteisön tilintarkastuskertomuksen tulee jatkossa sisältää kuvaus tärkeimmistä merkittävien virheen riskeistä ml. väärinkäytöksistä johtuvat riskit, sekä yhteenveto siitä, miten nämä riskit on otettu huomioon tilintarkastuksessa. Lisäksi tilintarkastajan tulee laatia tarkastusvaliokunnalle raportti, joka sisältää yksityiskohtaista informaatiota tilintarkastuksen suorittamisesta (esim. sovelletut olennaisuusrajat).

Lisäksi tilintarkastajan on myös raportoitava ja selostettava arvionsa sellaisista tapahtumista tai olosuhteista, jotka voivat aiheuttaa olennaisia epäilyjä tai epävarmuutta liittyen yhteisön kykyyn jatkaa toimintaansa.

PIE-yhteisön tilintarkastajan tulee jatkossa raportoida viranomaiselle sääntöjenvastaisuutta koskevasta epäilystä, väärinkäytökset mukaan lukien, mikäli yhteisö ei itse ole selvittänyt asiaa.

Tilintarkastuksen EU-reformi

TILINTARKASTUSTA koskevat sääntelymuutokset lähtivät liikkeelle finanssikriisistä. Lisäksi EU:n komissio halusi määrittää tarkemmin tilintarkastajan ja tarkastusvaliokunnan roolia ja tehtäviä sekä tiukentaa tilintarkastajia koskevia riippumattomuussääntöjä.

Reformi sisältää paljon jäsenvaltio-optioita ja tulkinnanvaraisia kohtia, joten Suomessa käyttöön otettavien uusien säädösten tarkka sisältö selviää vasta myöhemmin.

Uudet monimutkaiset PIE-säädökset

Tilintarkastusta koskevat uudet säädökset ja rajoitukset ovat monimutkaisia ja aiheuttavat lisätyötä ja -kustannuksia listayhtiöissä ja muissa yleisen edun kannalta merkittämissä yhteisöissä. PIE-yhteisöjä koskeva sääntely tulee voimaan kahden vuoden kuluttua vuonna 2016.

Uudistuksen tavoitteena on säädellä nimenomaan ns. yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen hallitusten ja tarkastusvaliokuntien toimintaa sekä tilintarkastusta. On tärkeää huomata, että uudet rajoittavat säännöt eivät koske muita yhteisöjä.

Suomessa yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä, eli ns. PIE-yhteisöjä (Public Interest Entity) ovat mm. julkisen kaupankäynnin kohteena olevat yhteisöt, luottolaitokset, vakuutusyhtiöt, sijoituspalveluyritykset, suuret vakuutusyhdistykset ja AB- ja B- eläkesäätiöt ja lakisääteistä eläkevakuutustointaa harjoittavat eläkekassat.

PIE-sääntely tuo myös joitakin sellaisia muutoksia, jotka vaikuttavat kaikkien yhteisöjen tilintarkastuksiin. Tällaisia ovat esim. tilintarkastuskertomusta koskevat muutokset.

Jäsenvaltio-optiot

Uuteen sääntelyyn sisältyy useita jäsenvaltio-optioita, joiden turvin jäsen-

maat voivat halutessaan säätää EU:n hyväksymiä tekstejä tiukemmat ja rajoittavammat säännöt. Vielä ei ole tiedossa, millaisia jäsenvaltio-optioita Suomessa ja muissa jäsenvaltioissa otetaan käyttöön.

On kuitenkin suuri riski, että eri EU-maihin muodostuu harmonisoinnin sijaan erilaisten säännösten monimut-

KÄYTÄNNÖN VAIKUTUKSIA

- Tarkastusvaliokuntien tietämys tilintarkastuksen painopistealueista ja tarkastushavainnoista lisääntyy tilintarkastajan laajemman raportoinnin myötä.
- Uusi sääntely rajoittaa PIE-yhteisöjen tarkastusvaliokuntien ja johdon päätösvaltaa ja vapautta valita tilintarkastaja ja asiantuntijapalveluiden yhteistyökumppanit.
- Pienillä markkinoilla kuten Suomessa voi tulla tilanteita, joissa yrityksillä on vain muutama yhtiön asettamat kriteerit täyttävä vaihtoehto tilintarkastusyhteisöksi, koska muut tilintarkastuspalvelujen tarjoajat eivät täytä riippumattomuusvaatimuksia.
- Tarkastusvaliokuntien, johdon ja organisaation työmäärä kasvaa ja kustannukset nousevat pakkorotaation ja tarjouskilpailujen myötä.
- Kansainvälisissä konserneissa lisätyötä ja -haasteita tuovat maakohtaisesti toisistaan poikkeavat erilaiset säädökset.
- Tilintarkastuskustannukset kasvavat tilintarkastajille aiheutuvan lisätyön ja -vaatimusten takia.

kainen "tilkkutäkki". Muutenkin monet uuden sääntelyn yksityiskohdat ja käytännön soveltaminen ovat vielä epäselviä ja vaativat selkiyttämistä niin EU-komission kuin kansallisellakin tasolla.

Sallivat sääntelyvaihtoehdot sopivat Suomelle

Monimutkainen sääntely tulee aiheutamaan tulkinnanvaraisia soveltamistilanteita niin yrityksille, muille yhteisöille kuin tilintarkastajillekin. Rajoitusten kiristäminen EU:n ehdottamaa tasoa kovemmaksi ei tuota vastaavaa lisähyötyä. Toivottavaa onkin, että Suomessa päätettäisiin ottaa käyttöön direktiivin ja asetuksen sisältämistä vaihtoehtoista ne, jotka ovat sallivimpia ja vähiten rajoittavia.

Maassamme on runsaasti pieniä PIE-yhteisöjä kuten pieniä pankkeja ja sijoituspalveluyrityksiä, joille uudet vaatimukset merkitsivät huomattavaa kustannusten nousua ja hallinnollisen taakan kasvua nykytilanteeseen verrattuna. Listayhtiöt yms. voivat joka tapauksessa halutessaan noudattaa lainsäädäntöä tiukempia periaatteita esim. tilintarkastusyhteisön rotaatioajan tai tilintarkastajalta ostettavien palveluiden osalta, mikäli se katsotaan jostain syystä taroituksenmukaiseksi. □

KHT, CIA **Tiina Torniainen** vastaa Oy KPMG Ab:ssa laatuun ja riskienhallintaan liittyvistä toiminnoista

Kiiltokuvien aika ei ole ohi

KOULUAIKAAN tytöt keräsivät kiiltokuvia. Useimmiten ne näyttivät esittämänsä kohteen paljon todellisuutta kauniimpina. Kiiltokuvien aika ei ole ohi, niitä tehdään edelleen. Median paineen alla houkutus turvautua "kiiltokuvastrategiaan" näyttää kasvaneen niin liike-elämässä kuin politiikassakin.

Kun esimerkiksi maan hallitus tekee päätöksiä, laitetaan päätösten julkistamiseen runsaasti paukkuja. Syntyneiden päätösten näyttävällä julkisella lanseerauksella luodaan mielikuvaa siitä, että asiat on nyt hoidettu kerralla kuntoon. Joskus tilannetta kuvataan jopa fantastiseksi.

Sama "kiiltokuvatauti" vaivaa usein yrityksiäkin niiden kertoessa uusista investointipäätöksistä. Laajan medianäkyvyyden toivotaan nostavan osakkeiden arvoa ja hilaavan markkinoiden odotuksia entistä korkeammalle. Tulokset ja luottamus eivät kuitenkaan välttämättä synny pressihuoneen uutiskameroiden alla vaan vasta hyvinkin pitkän ajan kuluttua, kun investointi on toteutettu.

Kuvaamaansa todellisuutta kaukaisesti muistuttavia kiiltokuvia syntyy niin politiikan kuin liike-elämän areenoilla, koska korkealla tiedottamisprofiililla julkistettujen päätösten toimeenpano vielä puuttuu. Ollaan vasta savolaisessa projektissa, joka on tekemistä vaille valmis.

Luottoluokittaja Standard & Poor's säilytti Suomen kolmen A:n luottoluokituksen huhtikuussa, mutta maalasi maallemme varsin negatiiviset näkymät. Uhkana on luokituksen lasku. S&P totesi: "Lisäksi luottoluokittaja näkee ongelmia maamme poliittisten päätösten toimeenpanossa".

Yhteiskunnallisessa keskustelussa usein valitetaan, ettei saada päätöksiä aikaan. Nyt niitä tehty, mutta seuraavaksi pitää kysyä: Miten päätökset saadaan tehokkaasti, taloudellisesti ja vaikuttavasti laitettua täytäntöön?

Esimerkiksi hallituksessa on tehty päätöksiä julkisen talouden tasapainottamistoimista. Budjettipäätöksen toteuttaminen on kuitenkin vielä perusteellisen valmistelun ja usein uuden, hankalankin lainsäädännön takana. Paljon on teke-mättä. Puhumalla ei voi säästää ja piru asuu yksityiskohdissa.

Toinen esimerkki on hallitusohjelmassa ns. vastuukuntamallin pohjalta päätetty sote-uudistus. Malliin liittyi sekä perustustaillisia että toiminnallisia ongelmia, mikä muodostui esteeksi uudistusten täytäntöönpanolle. Onneksi syntyi laajapohjainen sote-sopu, jota on ehditty juhlia. Tästä huolimatta riittää sote-uudistuksen toteutuksenkin edessä isoja haasteita.

Kuntarakenneuudistus ei sekään näytä etenevän eikä täytäntöönpanoa synny. Paljon aikaa ja eväitä käytetään nyt kuntakentän taivutteluun. Erilaisia kuntajakoselvityksiä käynnistetään ja järjestetään lakiesityksistä ausuntokierroksia, joiden arvo jää kyseenalaiseksi, jos toteutusvaiheessa ei päästä eteenpäin eikä löydy tahtoa ottaa huomioon selvityksissä ja lausunnoissa esiin tuotavia näkökohtia.

Toistaiseksi ei ole syntynyt lainkaan kuntarakennelakiin perustuvia

ja sen kriteerit täyttäviä kuntaliitospäätöksiä. Hallitusohjelman kirjattu tavoite "hallitus toteuttaa tällä vaalikaudella koko maata koskevan kuntauudistuksen" jää toteutumatta.

Päätösten täytäntöönpano ei synny itsestään, niitä pitää puskea eteenpäin. Tehokasta toimeenpanoa täytyy ohjata laskelmin eri vaihtoehtojen taloudellisista vaikutuksista tukeutumalla samalla suunnitelmallisuuteen, avoimuuteen sekä asiantuntijuuteen. Asiantuntijoita pitää osata hyödyntää niin päätöksiä tehtäessä kuin käytännön toteuttamisvaiheessakin. Ja täytäntöönpanoa pitää johtaa.

Hyvä ja tehokas hallinto on tärkeä, mutta ei kovin kiinnostava asia. Ulkoisen tarkastajan tehtävä on kuitenkin edistää sitä. Tilintarkastajan kuva asioista on "true and fair", joten reviisorin työpapereihin ei kiiltokuvia liimailla.

PÄÄTÖSTEN TEHOKASTA TOIMEENPANOJA TÄYTYY PUSKEA ETEENPÄIN HYÖDYNTÄEN LASKELMIA ERI VAIHTOEHTOJEN TALOUDELLISISTA VAIKUTUKSISTA.

FOKUS

ihmisiin ja viestintään

Deanne Sullivanilla on selkeä kuva siitä, mikä on liike-elämässä suurin väärinkäytösten juurisyy. Mikä riski skandaaleihin ajautuneissa yhtiöissä on yleensä jäänyt hallitsematta?

TEKSTI / **TAINA KIVELÄ** KUVA / **OLLI HÄKÄMIES**

– **AHNEUS**, vastaa yritysjohtoa ja asiantuntijoita ympäri maailmaa koulutettava ja konsultoiva yritysetiikan ja riskienhallinnan asiantuntija epäroimattä.

Omakohaista kokemusta

Lyhyt ja suora vastaus hämmentää hetken, sillä olen esittänyt saman kysymyksen monelle riskien hallinnan ammattilaiselle, ja saanut pitkiä ja monipolvisia vastauksia. Kannanotto on usein tuntunut vaikealta, väistön makuakin on monissa pohdintoissa ollut.

Kysymys on silti ollut yksinkertainen. Mikä on ollut globaalisti tunnettujen yritysskandaalien ja konkurssien juurisyy, mitä riskiä noissa yrityksissä ei ole onnistuttu hallitsemaan?

Sullivanin vastauksen takana on teorian lisäksi omakohtaista kokemusta.

Hän ehti vastata maailman suurimman energiayhtiön Enronin sisäisen tar-

kastuksen toiminnoista vain vuoden ennen kuin yhtiö ulkoisti toiminnon Arthur Andersenille. Kahdeksan vuoden kuluttua tilintarkastusjätin riskien hallinnasta ja metodologiasta globaalisti vastannut partner joutui miettimään, mitä tekee Enronin talousskandaaliin sortuneen Andersenin jälkeen.

Upea uravalinta vei sittenkin esiintymislavoille

Oman yrityksen perustaminen tuntui oikealta tavalta hyödyntää pitkä kokemus, ja tehdä omien arvojen mukaista työtä.

–Lapsena halusin näyttelijättäreksi, kertoo Sullivan ja hymyilee säteilevästi.

Hän on juuri vetänyt Helsingissä koko päivän työpajan, jossa ruutikuivan ja konstikkaan COSO-mallin käyttö alkoi tuntua melkein pä hauskanpidolta.

Energisen ja empaattisen Sullivanin lavasäteily olisi varmasti sopinut hyvin →

– *Kunnioitus ja arvostus asiakastyössä helpottaa tavoitteiden saavuttamista sisäisessä tarkastuksessa, uskoo Deanna Sullivan.*

Deanna Sullivan tapasi COSO-semi-
naarissa Helsingissä suomalaisia
sisäisen tarkastuksen ammattilaisia.

myös näyttelijän työhön. Mutta kirjanpidon tutkinnon West Texas State -yliopistossa Canoy'nissa suorittanut nuori nainen päätyi kollegan vihjeestä toiselle tielle.

– Sisäinen tarkastus oli upea uravalinta, ja konsulttina ja kouluttajana saan olla lavalla, aivan kuin näyttelijäkin. Olen nauttinut joka hetkestä, hehkuttaa Sullivan.

Työn paras puoli

Valintansa ansioista texasilaisessa pikkukaupungissa koko ikänsä elänyt tyttö pääsi matkustamaan ympäri maail-

maa, ja tekemään mielenkiintoisia ja haasteellisia töitä monenlaisten ihmisten parissa. Ylimmästä johdosta versataan lattialle, erilaisissa kulttuureissa ja olosuhteissa, monilla markkinoilla ja toimialoilla.

Tämä on Sullivanin mukaan ammatin paras puoli, sillä työssä tärkeintä hänelle ovat ihmiset. Äitinsä, sisarensa ja sisarentyttärensä valitsemaa kirjanpitäjän uraa Sullivan ei itselleen halunnut, vaikka tuossa työssä hankittua osaamista hyödyllisenä pitääkin.

– Tekniset tiedot ja taidot sekä työvälit ovat tietenkin olennaisia, niiden

on oltava hyvässä kunnossa. Mutta viime kädessä ratkaisevaa on ihmisten välinen vuorovaikutus. Se miten kohtamme toinen toisemme, Sullivan toteaa.

Väärinymmärretyt – kommunikointi ja informaatio

Sullivanin yhtenä esikuvana työssä ja elämässä on ollut viihdetaiteilija **Bob Hope**. Sullivan kertoo kuulleensa, ettei tämä pitkän elämänsä aikana ollut koskaan pahoittanut kenenkään mieltä.

Toinen ja läheisempi idoli on myyntimies ja motivaatiopuhuja **Zig Ziglar**.

Sullivan ihailee tämän taitoa saada kanssaihminen tuntemaan itsensä ainutlaatuiseksi, erityiseksi. Heitä yhdisti myös vahva uskonnollinen vakaumus.

– Sisäisen tarkastuksen tehtäviä ja tavoitteiden saavuttamista helpottaa, jos pystyisimme kohtelemaan asiakkaitamme samalla tavalla kuin Hope ja Ziglar. Kunnioittavasti ja arvostavasti. Jokaisen tekemä työ on erityistä ja tärkeää, ja meidän tulee kertoa se heille.

Eipä ihme, että Sullivanin mielestä COSO-mallin monista komponenteista juuri informaatio ja kommunikointi on eniten väärinymmärretty ja väheksytty.

Kerro ja lopuksi vielä kerro

Jatkuva viestintä on äärimmäisen tärkeää, myös silloin, kun mitään uuttua tai dramaattista kerrottavaa ei ole. Jos oikeaa tietoa ei ole saatavilla, epäluulo ja tarinat leviävät, painottaa Sullivan.

– Kun taloudellinen tilanne huononee, sidosryhmille annettava informaatio käy usein yhä vaikeammaksi. Jos et ymmärrä yritysjohdon viestiä, sinulla saattaa olla syytä huoleen, Sullivan neuvo.

Jokaisen viestin perillemeno pitää myös varmistaa. Yksi kerta ei riitä kenellekään, puhumattakaan siitä, kun tiedon pitäisi saavuttaa monia ja erilaisia kohderyhmiä.

– Toista viestisi kolmesti. Kerro ensin, mitä aiot kertoa. Kerro. Lopuksi kerro, mitä juuri kerroit.

Intohimona IIA ja kirkko

Idoliensa tapaan Sullivan tekee työtään suurella sydämellä ja intohimoisesti. Liittyttyään IIA:n jäseneksi 1987 hänet valittiin vuoden tulokkaaksi (Outstanding New Member) Dallasissa.

Nyt useita ammattitutkintoja suorittanut Deanna Sullivan osallistuu aktiivisesti IIA:n kansainväliseen ja kansalliseen hallintoon ja koulutustoimintaan. Hän on kiitetty puhuja järjestön seminaareissa.

Kirkko on työn ohella Sullivanin toinen intohimo, vaikka oman uskon löytäminen ei ollut itsestään selvää. Mutta

Uusi COSO – kohti parempaa riskien hallintaa

ENNUSTAMINEN on vaikeaa, varsinkin tulevaisuuden, fyysikko Nils Bohr totesi aikoinaan. Ajatus sopii hyvin myös riskien hallintaan. Molempiin etsitään uupumatta uusia ja tehokkaampia menetelmiä ja apuvälineitä. Uusi COSO-malli on niistä yksi.

– Monesti ajatellaan, että valvonta ja kontrollit ovat sisäisen tarkastuksen juttu. Tai jotakin päälle liimattua, joka ei kuulu osaksi liiketoimintaa. Toinen ääripää lienee yritys, jossa sisäinen valvonta on toimitusjohtajan prioriteeteissa niin korkealla, että hän järjestää säännöllisesti koko henkilöstölle valvontatietojen ja -taitojen koulutusta ja kilepailuja, kertoo Deanne Sullivan.

Sullivanin mukaan COSO-mallin vahvuus on se, että se esittää sisäisen valvonnan kokonaisvaltaisesti ja monesta eri näkökulmasta. Kaikille organisaatiotasoilte on omat vastuut ja toimintamallit. Uudessa mallissa on myös lukuisia esimerkkejä arvioinnin työvälineistä.

Lisäksi COSO on joustava, siitä voi ottaa käyttöön vain osan, esimerkiksi raportointia koskevat osuudet. Soveltamisalaksi voi valita vain osan organisaation toiminnoista ja prosesseista.

Mutta parhaimmillaan COSO on käytettynä kokonaisvaltaisesti.

Kun varmistetaan, että kaikki valvonnan viisi osa-aluetta ja 17 periaatetta ovat olemassa ja myös toimivat hyvin kokonaisuutena kaikkialla organisaatiossa, kasvaa tavoitteiden saavuttamista uhkaavien riskien hallinnan todennäköisyys.

– Myös sen suurimman, ahneuden, uskoo Deanne Sullivan.

sattuma puuttui peliin Sullivanin vieraillessa pienessä ja syrjäisessä baptistikirkossa Los Angelesissa.

Kirkon ilmapiiriin ja tunnelmaan ihastunut texasilainen löytää myöhemmin sattumalta lähes samanlaisen kotiseudultaan Houstonista. Kun paljastuu, että molemmilla kirkkoilla on taannoin ollut sama pastori, on Sullivan vakuuttunut Jumalan johduksesta. Nyt kirkko on hänen voimavaransa. Hän laulaa kirkon kuorossa ja pitää raamattutunteja lapsille.

– Jeesus Kristus on minut pelastanut, hän on ihanteeni ylitse muiden.

Ihmiset ennen kaikkea

Suomessa Sullivania huolestuttaa kovasti, sillä osallistuminen pääsiäisen vieton aloittavaan juhlakonserttiin on vaarassa Lufthansan lentäjien lakon takia. Onneksi korvaava lento saadaan vihdoin järjestymään.

Työntäyteisen seminaaripäivän lopuksi, ennen haastattelua ja tutustumiskierrosta Helsinkiin Sullivan kättelee osallistujat ja vaihtaa jokaisen kanssa muutaman sanan.

It's all about people. Ihmiset ennen kaikkea. □

Ennustavasta analytiikasta lisäpotkua sisäiseen tarkastukseen

Liiketoimintaprosesseja mullistava ennustava analytiikka vaikuttaa myös sisäiseen tarkastukseen. Sitä hyödyntäen voidaan tuottaa johdon päätöksenteon tueksi merkityksellisempää ymmärrystä.

ANTTI SYVÄNIEMI

LIIKE-ELÄMÄÄ järjestyttävät parhailaan useat mullistukset: liiketoiminta ja viestintä digitalisoituvat ja mobilisoituvat. Kulutus sirpaloituu ja tiedon määrä kasvaa räjähdysmäisesti. Lisäpainetta muutoshaasteisiin tuo myös haasteellinen taloustilanne. Ennustava analytiikka on yksi keskeisin vaihtoehto näiden haasteiden ratkaisijaksi. Se mullistaa jo nyt voimakkaasti perinteisiä liiketoiminnan prosesseja ja vaikuttaa väistämättä myös sisäiseen tarkastukseen.

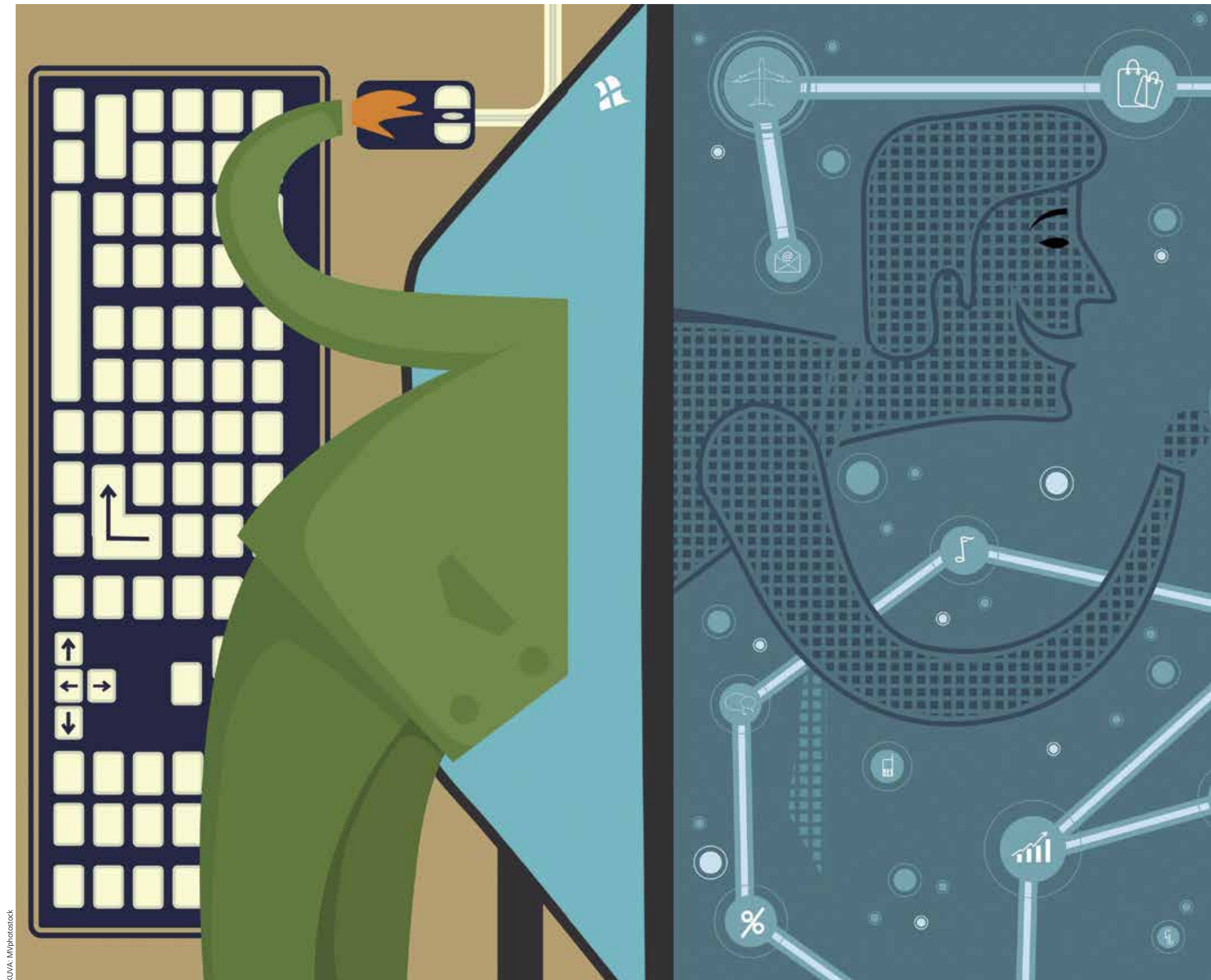
Haasteena sirpaloituvaa kulutusta ja tiedon liikkuvuutta

Vuosikymmenten aikana vakiintuneet yritysten toimintatavat ja prosessit ovat viime vuosina menettäneet tehoaan ar-

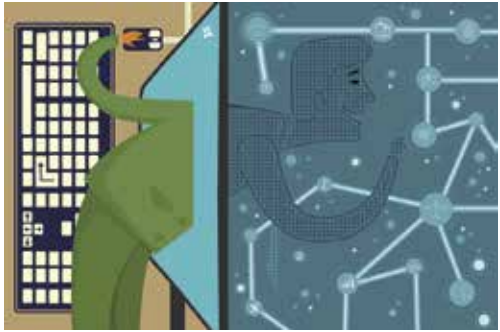
voketjusta ja näkökulmasta riippumatta. Keskeisimmät ilmiöt murroksen taustalla ovat kulutuksen sirpaloituminen ja mobiilin internetin mullistama tiedon rajaton liikkuvuus.

Erityisesti pohjoismaiset yritykset ovat nyt uusien haasteiden edessä kilpailun muututtua kertaheitolla kansainväliseksi. Jos vielä pari vuotta sitten yrityksissä vähäteltiin verkkokaupan ja sosiaalisen median vaikutusta, tänään lieenee jo kaikille selvää, ettei menneeseen ole enää paluuta.

Sisäiseen tarkastukseenkin kohdistuu ajan hengen mukaisesti kehitysvaatteita. Taloudellinen suhdanne edellyttää siltä, kuten kaikilta muiltakin toiminnoilta, tehostamista. Pitää saada enem-

KUVA: Mvphotostock

män aikaan pienemmin resurssein ja kustannuksin. Samaan aikaan johto odottaa yhä merkityksellisemmän ja helpokäyttöisemmän ymmärryksen tuottamista päätöksenteon tueksi.

Perinteiset metodit perustuvat manuaaliseen tietoon

Erityisesti riskien tunnistukseen ja ennakointiin odotetaan enemmän apuja. Lisäksi tehtyjen analyysien pitäisi olla syvempiä, luotettavampia ja helposti ymmärrettäviä, mutta myös usein reaaliajassa toimitettuja. Nämä vaatteet ovat haasteellisia toteuttaa jo ilman prosessin monimutkaistumista ja tiedon räjähdysmäistä kasvuakin.

Sisäisen tarkastuksen perinteiset metodit, jotka perustuvat manuaaliseen tiedon tarkasteluun, arviointiin ja pieniin otoksiin, ovat palvelleet erinomaisesti näihin päiviin asti. Nykymaailmassa manuaaliselle tiedon tallentamiselle, muokkaamisella ja analysoinnille on vaikea löytää perusteita. Perinteiset excelillä johdetut prosessit sisältävät lukuisia riskejä, jotka voidaan selättää taltioimalla eri lähteistä saatavat tiedot tietovarastoihin, joista tietoa voidaan luhia virheettömästi ja nopeasti.

Big data sisäisen tarkastuksen näkökulmasta

Big data, eli suomalaisittain iso data muodostuu uusista, moninaisista datamuodoista sekä tiedon aika- ja paikkasidonaisuudesta. Sisäisen tarkastuksen näkökulmasta isoa dataa voivat olla yrityksen palveluiden ja sisäisten prosessien lokeihin ja evästeisiin tallentuva aika- ja paikkatieto, mutta myös yritys-

tä koskevan verkkokeskustelut ja kommentit.

Isosta datasta ja sen hyödyntämisestä puhutaan tällä hetkellä paljon analytiikkaa käsittelevissä keskusteluissa. Uusille ja rikkaille tietolähteille ja -muodoille löytyy varmasti monia käyttökoh-teita. Suurin hyöty näistä saadaan kuitenkin, kun ne kytetään osaksi perinteistä tietokokonaisuutta ja organisaatiolle yhteisen kielen muodostavaa tietopohjaa.

Ennustavan analytiikan mahdollisuudet

Tämän päivän ennustava analytiikka tarjoaa merkittäviä tehostus- ja parannusmahdollisuuksia sisäiselle tarkastukselle. Analytiikan avulla voidaan siirtyä pienistä otoksista kokonaisu-daan ja automatisointiin perustuviin analyysihin, jatkuvaan auditointiin. Tällainen lähestymistapa vastaa paremmin sekä säädösten valvonnan että väärinkäytösten ennakoinnin tarpeisiin.

Ennustavan analytiikan metodien avulla voidaan siis automatisoidusti seurata erilaisten säädösten, tavoitteiden ja

toimintatapojen toteutumista. Yksi tiedon louhinnan perinteisimmistä hyödyntämisalueista on riskien ja väärinkäytösten ennakointi. Sitä on hyödynnetty paljon mm. luottokorttiliiketoiminnassa.

Väärinkäytösten ennakointimallinnus

Väärinkäytösten ennakointimallinnus, eli fraud detection, on hyödynnettävissä niin sisäisten kuin ulkoistenkin väärinkäytösten ehkäisyyn. Nykyisellään suurin osa väärinkäytöksistä selviää vihjeiden perusteella tai vahingossa. Analytiikka mahdollistaa ilmi tulleiden väärinkäytöstapausten dataa hyödyntämällä rakentaa seurantamallit skannaamaan vastaavan tyyppisiä tapauksia. Näin vastaavanlaista epäeettistä ja organisaatiolle vahingollista toimintaa yrittävät tahot jäävät kiinni jo ennen kuin vahinkoa ehtii tapahtua.

Analytiikka tehostaa vastausten saamista tarkastajan kysymyksiin, kun se tunnistaa ja listaa ongelmat automaattisesti. Se voi myös listata ongelmiin ratkaisuehdotukset. Erilaisten ennustemal-

Kuinka hyödyntää tiedon analytiikkaratkaisuja?

NYKYAIKAISET tiedon käsittely- ja analytiikkaratkaisut tarjoavat merkittäviä tehostus- ja parannusmahdollisuuksia sisäiselle tarkastukselle.

Analyysien automatisointi mahdollistaa siirtymisen jatkuvaan auditointiin. Samalla automatisointi vähentää työn henkilösidonaisuutta ja vapauttaa sisäisen tarkastajan aikaa toiminnan kehittämiseen.

Analyysien pitävyys paranee siirtymällä pienistä otoksista kokonaisu-dataan.

Väärinkäytösten tunnistusanalyysit nostavat kiinnijäämisen riskiä ja nostavat kynnystä ryhtyä epäeettiseen ja organisaatiolle vahingolli-seen toimintaan.

Ennustavan analytiikan mahdollistama reaaliaikainen seuranta ja ennustekyky voivat tuoda sisäisen tarkastuksen lähemmäs liiketoimintaa.

Tiedon manipulointimahdollisuus voidaan poistaa oikeellisen tiedon käsittelyn ja tiedon louhinnan avulla.

lien avulla voidaan nähdä, mitä tulee tapahtumaan, jos toimintaa ei muute-ta tai mitkä ovat parhaat tai huonoim-mat mahdolliset skenaariot. Ennustema-lien avulla voidaan myös skenaarioida erilaisten päätösten vaikutusta mitä jos -tyyppisesti.

Kun liiketoiminnan tavoitteet on määritelty konkreettisten mittarien kautta, on niiden saavuttaminen myös mitattavissa analytiikan avulla. Tämän päivän tietovarastoteknologiat tekevät mahdolliseksi myös tunnistaa tehdyt valinnat ja arvioida niiden oikeellisuus edellyttäen, että tieto on taltioitu riittä-vän tarkasti. Hitaita ja manuaalisia työ-vaiheita ei tarvita, kun valintojen linjan-mukaisuus näkyy tiedolla johtamisen periaatteita noudattaen tehdyn tietoko-naisuuden kautta.

Tiedon manipulointi-mahdollisuudet vähenevät

Tilaisuus tekee varkaan ja tämä pätee myös tiedolla johtamiseen. Tiedon vääristely itselle tärkeiden asioiden edistä-miseksi voi joskus vaikuttaa houkutte-levalta, jos siihen on riskittömältä vai-kuttava mahdollisuus.

Tahallinen harhaan johtaminen esi-merkiksi investointipäätöksen edellyt-tämän potentiaalilaskelman tai kam-panjan ROI-mittauksen osalta on pois-tettavissa tiedon louhinnan avulla. Mittaustulosten tietoinen hämärtämi-nen käy mahdottomaksi, kun analytiik-kaprosessi nostaa ilmiöt esiin juuri sil-tä tietotasolta, jossa ne ilmenevät. Ana-lyysiprosessin automatisoinnin myö-tä myös henkilösidonaisuus vähenee.

Tehoa käyttöoikeuksien tietoturva-auditointeihin

Käyttöoikeuksien tietoturva-auditoin-nin toteutukset perustuvat tällä het-kellä pääosin haastatteluihin tai vas-tuhenkilöiden toimittamiin käyttö-oikeuslistauksiin. Niin käyttöoikeu-det kuin järjestelmien käyttöhistoria-kin olisivat kuitenkin nähtävissä suo-raan järjestelmistä ja niiden logidatas-ta, josta analyysimalli voisi helposti tunnistaa virheet.

Kun rutiininomaiset tiedon haut ja linjausten seurannat automatisoidaan, voidaan sisäisen tarkastajan aikaa hyödyntää joko toiminnan kehittämiseen tai strategisempiin ja moniulotteisem-piin tehtäviin. Parhaimmillaan ennus-tavan analytiikan mahdollistama reali-aikainen seuranta ja kyky nähdä tulevai-suuteen voivat tuoda sisäisen tarkastuk-sen lähemmäs liiketoimintaa, jolloin sii-tä tulee entistä kiinteämpi osa yrityksen johtamisen arkea.

Ennustavan analytiikan edellytykset

Toiminnan kehittymisen, tehostumi-sen ja jopa kilpailuedun mahdollisuus vaikuttaa ilmeiseltä niille, jotka otta-vat analytiikan kattavaksi osaksi johta-mista ja toiminnan ohjausta. Miksi niin harva yritys kuitenkin hyödyntää infor-maatiota ja analytiikkaa laaja-alaisesti mm. sisäisen tarkastuksen tukena?

Modernit tiedon louhintatyökalut ovat avain datan muokkausta ja jalos-tamista koskevaan haasteeseen. Niiden avulla data muuttuu käytännön ratkai-suiksi ja kyvyksi nähdä tulevaisuuteen. Tiedon louhinta tarkoittaa datan analy-sointia algoritmien avulla, esimerkiksi budjettipoikkeamien syiden löytämi-seksi.

Louhintatyökaluilla objektit, kuten tuotteet, ovat pisteytettävissä prosesseis-sa hyödynnettävään muotoon. Parasta moderneissa tiedonlouhintavälineissä on automatisoitavuus. Analyysiproses-sit hoitavat tehtävänsä automatisoidus-ti, tuottavat tiedon loppukäyttäjälle oi-kea-aikaisesti ja parhaimmillaan kehit-tävät itse itseään.

Tarvitaan selkeä informatiovastuun kantaja

Tiedonlouhintatyökalujen lisäksi or-ganisaatioon tarvitaan informatiovas-tuullinen taho, jolla on laajat käyttöoi-keudet sekä työkaluihinsa että datan lu-kemiseen ja kirjoittamiseen. Perinteiset raporttien käyttöoikeudet eivät tällai-seen työhön riitä.

Vastuutahon puuttuminen onkin usein analytiikan hyödyntämisen este.

Informaatioteknologian käyttö on yleensä tietohallinnon vastuulla, joka vastaa luontaisesti teknologiasta, mutta tietosisällön ymmärtäminen tai jalosta-minen, liiketoimintaprosessien tai ana-lytiikan erikoistuntemus kuuluvat har-voin sen varsinaisiin tehtäviin.

Analyyttiseen kulttuuriin panostaminen maksaa itsensä takaisin

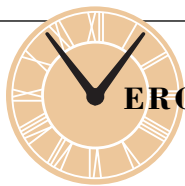
Roolien ja työkalujen lisäksi analyti-kan laaja-alainen hyödyntäminen edel-lyttää analyttistä kulttuuria. Mitta-reita vierastava kulttuuri on este me-nestykselle, sillä se rajaa hyödyntämi-sen operatiivisiin ja taktisiin kysymyksiin. Kokonaisvaltaisesti hyödynnetty-nä analytiikalla voidaan hylätä ajoissa myöhemmin tappiollisiksi osoittautu-via markkinoita tai löytää uusia kilpai-lukeinoja, kun taas tuntumalla johtaen pitäydytään totutuissa toimintatavois-sa loppuun asti.

Muutos analytiikan tehokkaaksi hyödyntäjäksi lähtee organisaation si-sältä. Kokemuksen perusteella väitän, että niin sisäisen kuin ulkoisen tarkas-tuksen parista löytyy lukuisa määrä ma-nuaaliseen työhön ja otoksiin perustu-via analyysijä ja ennusteita. Niiden korvaaminen automatiikalla onnistui-si muutamassa päivässä ja maksaisi it-sensä takaisin pelkästään säästettynä työaikana muutamassa kuukaudessa.

Sisäisen tarkastuksen analytiikan hyödyntämisen murros voi hyvin al-kaa Suomesta! □

MMM **Antti Syväniemi** on Houston Analytics Oy:n toimitusjohtaja. Hänen erityysoosaamisalueitaan ovat analytiikkaa hyödyntävät johtamismallit ja älykkäät strategiaprosessit.

Kehysriihestä seuraaviin vaaleihin

MAALISKUUN kehysriihessä hallitus pääsi lopulta sopuun julkisen talouden sopeutustoimista.

Valtion velkaantumisen taittamiseksi päätettiin uusista toimista, jotka vähentävät valtion menoja ja lisäävät tuloja n. 2 mrd euroa vuoden 2018 tasolla. Veronkorotuksia tehdään noin miljardilla eurolla. Verotuksen puolella sopeutustoimet koostuvat pääasiassa valmisteverotuksen korotuksista sekä ansio- ja pääomatuloverotukseen tehtäviä kiristyksistä.

Sopeutus päätöksiä synnytettyä hallitus nauttii liitoksissaan ja lopputulemana vasemmistoliitto häipyikin oppositioon. Lähellä oli suurempikin harvennus. Päähallituspuolueiden puheenjohtajavaihdokset ovat ylläpitäneet arvuuttelua hallitussovun kestävydestä vaalikauden loppuun asti. Loppukeväästä politiikan kulmapöydissä povailtiin aikaisettuja eduskuntavaaleja marraskuulle.

Riippumatta siitä, milloin uusi vaalikausi alkaa, on uhkana, että julkisen talouden velkaongelmaa hoidetaan verotusta kiristämällä. Lisäkiristäminen johtaisi talouskasvun tukahtumiseen ja yhä uusien kiristysten noidankehään.

Veronkiristysten sijaan ratkaisua on myös seuraavalla vaalikaudella haettava julkisten menojen hillinnästä ja alentamisesta, tuottavuuden ja työpanoksen lisäämisestä sekä työurien pidentämisestä.

Toisaalta on selvää, että mahdollisuudet kokonaisverasteen laskemiseen ovat seuraavalla vaalikaudella rajalliset taloustilanteen, väestön ikääntymisen ja kasvavien palvelutarpeiden vuoksi. Sen vuoksi on erityisen tärkeää, että verotuksen painopisteet valitaan oikein kasvua tukevalla tavalla.

Kansainvälisten selvitysten mukaan työhön ja yrittämiseen kohdistuvan verotuksen osuus kaikista verotuloista on Suomessa EU-maiden suurimpia. Veronmaksajain Keskusliiton selvityksen mukaan Suomessa keskipalkkaisen veroprosentti ylittää muiden Euroopan maiden keskiarvon 1,5 prosenttiyksiköllä ja Ruotsiin verrattuna keskituloisen veroprosentti on Suomessa 5,2 prosenttiyksikköä korkeampi. Tämä kehitys ei saa jatkua, vaan palkkaverotuksen merkittävä aleneminen on toteutettava seuraavalla vaalikaudella.

Suomessa kiinteistövero on kansainvälisesti vertaillen erittäin matala. OECD-maissa kerätään Suomeen verrattuna moninkertainen osuus veroista kiinteistöveron muodossa. Selittävä tekijä on luonnollisesti se, että Suomen verojärjestelmä on historian saatossa rakentunut voimakkaasti tuloverotuksen pohjalle.

Seuraavalla vaalikaudella kiinteistöveroon tulee kohdistumaan korotuspaineita. Kiinteistöveron veropohjan laajentaminen ja tason nostaminen sekä lisä-

tuoton käyttö kunnallisverotuksen kehittämiseen voisi olla kansantaloudellisesti järkevää edellyttäen, että kunnallisen ansiotuloverotuksen kiristyminen saadaan estettyä.

Välillinen verotus (arvonlisävero, energia- ja ympäristövero ja valmisteverot) ovat Suomessa jo varsin korkealla tasolla. Todennäköistä onkin, että seuraavalla vaalikaudella välillisen verotuksen merkittävät korotukset eivät ole mahdollisia. Jos korotuksia on pakko tehdä, niin verotuottojen lisäyspaineet kohdistuvat todennäköisesti arvonlisäverotukseen.

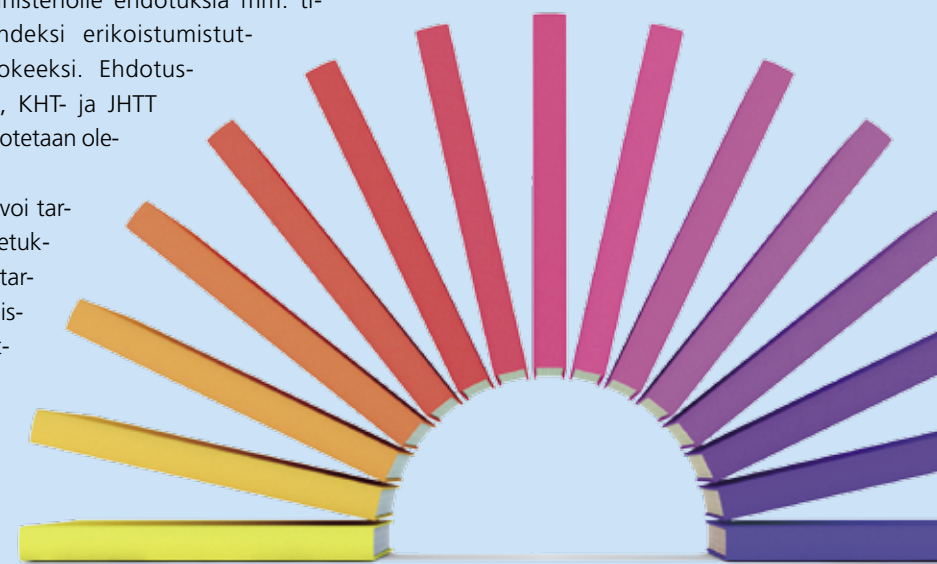
Muun välillisen verotuksen korotusvara on käytännössä käytetty. Muita maita tuntuvasti korkeammat teollisuuden energia- ja ympäristöverot voivat johtaa investointien ja tuotannon siirtymiseen alhaisemman verotuksen maihin. □

TERO HONKAVAARA

Tilintarkastajatutkintojen uudistus etenee

TILINTARKASTAJIEN hyväksymisjärjestelmän uudistamista varten perustettu erillinen työryhmä valmistelee työ- ja elinkeinoministeriölle ehdotuksia mm. tilintarkastajan uudeksi perustutkinnoksi, kahdeksi erikoistumistutkinnoksi sekä JHTT-tilintarkastajien siirtymäkokeeksi. Ehdotuksen pohjaksi työryhmä arvioi nykyiset HTM-, KHT- ja JHTT-tutkinnot ja niiden kehittämistarpeet. Esitysten odotetaan olevan valmiit ensi vuoden helmikuuhun mennessä.

Professori Jukka Mähösen johtama työryhmä voi tarpeelliseksi katsoessaan myös tehdä ehdotuksen asetuksesta, jossa säädellään yksityiskohtaisemmin tilintarkastajan perustutkinnon, yksityisen sektorin erikoistumistutkinnon ja julkisen sektorin erikoistumistutkinnon sekä niihin liittyvien kokeiden suorittamistavasta ja rakenteesta. Lisäksi selvitetään, tarvitaanko erilliset siirtymäsäännökset ainoastaan osia nykyisistä tutkinnoista tai kelpoisuuskokeita suorittaneille ja tehdään tarvittaessa siirtymäsäännöksiä koskeva ehdotus ministeriölle.

Alle 100 suomalaisyhtiötä ei-taloudellisen tiedon raportointia koskevan direktiivin piiriin

SUOMESSA toimii Elinkeinoelämän keskusliiton arvion mukaan 80–90 yritystä, joita EU-parlamentin 15.4.2014 hyväksymä ei-taloudellisen tiedon raportointia koskeva direktiivi velvoittaa aikaisintaan v. 2017 alkavilta tilikausilta lähtien. Yli 500 henkilöä työllistävien yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen tulee noudata tai selittää -periaatteen mukaisesti toimintakertomuksen yhteydessä selvitys ympäristöön, työntekijöihin, sosiaaliseen vastuuseen, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen sekä korruption ja lahjonnan torjumiseen liittyvistä asioista sekä hallituskokoonpanojen monimuotoisuuspolitiikasta. Jäsenvaltioille on jätetty mahdollisuus ulottaa raportointivelvoite myös muihin kuin suuriin PIE-yhtiöihin.

Isoja muutosehdotuksia osakkeenomistajien oikeuksia koskevaan sääntelyyn

EU-KOMISSIO julkisti huhtikuussa ehdotuksensa osakkeenomistajien oikeuksia koskevan direktiivin muuttamiseksi. Lisäksi se antoi suosituksen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevan raportoinnin laadusta. Ehdotetut muutokset koskevat listattuja yhtiöitä ja niiden hallituksia, osakkeenomistajia (yhteisösijoittajat ja omaisuudenhoitajat), välittäjiä sekä valtakirjaneuvonantajia.

Yhteisösijoittajien ja omaisuudenhoitajien tulisi raportoida enemmän harjoittamastaan sijoituspolitiikasta ja osakkeenomistajien vaikuttamispolitiikasta. Valtakirjaneuvonantajien tulisi avoimemmin ilmoittaa äänestys-suositusten valmistelumenetelmistä ja eturistiriitojen hallinnasta. Osakkeenomistajan tunnistamista koskevalla muutosehdotuksella parannettaisiin omistajan mahdollisuuksia käyttää oikeuksiaan. Komissio ehdottaa myös, että osakkeenomistajat saisivat äänestää yhtiökokouksessa palkitsemisjärjestelmistä, mikä puolestaan edellyttäisi yhtiöiltä nykyistä laajempaa palkitsemisjärjestelmiä koskevaa raportointia.

Ruotsin PK-IFRS -hanke saatiin päätökseen

K3-hanke pienille ja keskisuurille ruotsalais-yrityksille tarkoitettujen tilinpäätösstandardien käyttöönottamiseksi on saatu päätökseen.

ELINA HAAPAMÄKI

RUOTSISSA on viimein saatu päätökseen K3-hanke, jossa Bokföringsnämnden, (BFN) valmisti yleisohjetta tilinpäätösraportointia varten ei-noteeratuille yrityksille. Tarkemmin määriteltynä kyseessä on tilinpäätössäännöstö kategoria 3:n yhteisöille. Uusi yleisohje BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning on jatkossa nimetty K3:ksi.

Yhtiöiden uudet kokoluokat K1-K4

Vuonna 2004 Ruotsin kirjanpitolautakunta Bokföringsnämnden, BFN päätti kehittää yleisohjeet erilaisille yritystyypeille ja kokoluokille. Hankkeen taustalla oli tavoite yksinkertaistaa yritys-

ten tilinpäätössääntelyä. Aikaisemmin sovellettiin itsesääntelyorganisaatio Redovisningsrådetin suosituksia.

Redovisningsrådetin tehtävänä on ollut kehittää hyvää kirjanpitotapaa antamalla kansainvälisiin standardeihin perustuvia tilinpäätössuosituksia ja tulkintoja suositusten soveltamisesta. Taloudelliset raportit eivät olleet kuitenkaan tarpeeksi vertailukelpoisia ja käyttäjien oli vaikea tulkita niitä.

Tästä sai alkunsa niin kutsuttu K-hanke, jossa kirjanpitolautakunta ja koi Ruotsin yritykset neljään luokkaan (K1-K4) tiettyjen kokorajojen perusteella¹. Yritysten kokoluokittelu Ruotsissa ja sovellettavat tilinpäätössäännöt on esitetty viereisen sivun kuviossa².

Periaatepohjainen K3

K3-säännöstö on periaateperusteinen, mikä käytännössä tarkoittaa, että se ei tarjoa välttämättä suoria ja kaiken kattavia vastauksia raportoinnin soveltamiskysymyksiin. Standardeja voi joutua tulkitsemaan tapauskohtaisesti.

K3-yleisohje pohjautuu PK-IFRS-standardiin ja se on rakenteeltaan ja luvuiltaan hyvin pitkälle kyseisen standardin mukainen. K3-projekti on ollut erittäin merkittävä hanke ei-noteerattujen yritysten tilinpäätössääntelyn

Pitkä prosessi

K3-SÄÄNNÖSTÖN valmistelu aloitettiin rauhallisesti vuonna 2006 ja vuodesta 2008 alkaen projektin parissa työskenteli täysipäiväisesti muutama Redovisningsrådetin virkamies. Valmistelua varten perustettuun työryhmään kuului edustajia muun muassa Ruotsin elinkeinoelämän keskusliitosta, verohallinnosta, Tukholman kaupakorkeakoulusta ja Ruotsin tilintarkastajien yhdistyksestä (FAR)^{3,4}. Ensimmäinen ehdotus säännöstöstä lähetettiin lausuntokierrokselle kesäkuussa 2010. Ehdotus sai osakseen paljon kritiikkiä tilintarkastajayhdistys FAR:n antaessa laajimman ehdotusta koskevan vastineen. Merkittävintä kritiikkiä kohdistui säännöksen rakenteeseen, sillä säännösten sisältö on periaateperusteinen. Lisäksi se katsottiin olevan joiltain osin liian vaativa pienemmille yrityksille.

kehittämisessä Ruotsissa. Pienten ja keskisuurten yritysten tilinpäätöskäytännön näkökulmasta sitä pidetään myös edistysaskeleena kansainvälisen IFRS-raportoinnin suuntaan.

K3-säännöstöä tulee soveltaa tilikausilla, jotka alkavat 31.12.2013 jälkeen. Vapaaehtoisesti uutta säännöstöä saa soveltaa aikaisemmin alkavilta tilikausilla.

Mikroyrityksille oma K2-säännöstö

Ei-listattujen yhtiöiden vanhaa tilinpäätössäännöstöä on pidetty tilkkutäkinä. K3-säännöstö on helpottajuisempi ja käyttöisempi. Lisäksi mikroyritysten tilinpäätösraportointiin on kehitetty vielä yksinkertaisempi raportointivaihtoehto, jota kutsutaan K2-säännöksi. Säännöstö on sääntöperusteinen, mikä tarkoittaa, ettei tulkinnanvaraa soveltamistilanteissa teoriassa tulisi jäädä lainkaan.

Ruotsin kirjanpitolautakunta BFN:n mukaan yritysten on noudatettava K3-säännöstöä kokonaisuudessaan. Sitä ei ole mahdollista noudattaa vain osittain³. Tietty kokorajat ylittävien yritysten on noudatettava tilinpäätöksiä laadittaessa K3-säännöstöä, mutta pienemmille yrityksille se on vapaaehtoista.

Raportointivaihtoehtoja punnitseville pienemmille yrityksille valinta K2:n ja K3:n välillä on erittäin tärkeä, koska yritykset eivät voi vaihtaa valitsemaansa säännöstöä vapaasti. Vaihtaminen onnistuu vain kerran ilman painavaa syytä.

Säännösten valintaan vaikuttavat yrityksen toiminnan laajuus, sidosryhmät sekä tavoitteet toiminnan kehittämiseksi. Voimassa olevien kokorajojen mukaan 96–97 % ruotsalaisista yrityksistä voi valita eri säännösten välillä⁴.

Muutosten määrä riippuu aiemmasta raportointimuodosta

Ruotsissa voitiin aikaisemmin soveltaa useita erilaisia tilinpäätössääntöjä. Ei-noteeratut yritykset ovat voineet valita raportointinsa perustaksi Redovisningsrådetin suositukset tai BFN:n antamat ohjeet. Se, kuinka paljon yritys joutuu K3:n myötä tekemään muutoksia,

YRITYSTEN KOKOLUOKITTELU RUOTSISSA

YRITYKSEN TYYPPI	YRITYSKATEGORIA	TILINPÄÄTÖS-SÄÄNNÖSTÖ	HYVÄKSYTTY VAIHTOEHTO
Noteerattu yritys	K4	IFRS	–
Yritys, joka ylittää kokorajat 80/40/50*	K3	BFNAR 2012:1	IFRS
Yritys, joka ei ylitä kokorajoja 80/40/50*	K2	BFNAR 2008:1 BFNAR 2009:1	BFNAR 2012:1 IFRS
Yksityinen elinkeinonharjoittaja ja voittoa tavoittamaton yhdistys	K1	BFNAR 2006:1 BFNAR 2010:1	BFNAR 2012:1

* Kokorajat määritellään yrityksen liikevaihdon, taseen loppusumman ja henkilöstömäärän avulla. Kategoria 3:een kuuluu pienkirjanpitovelvollisen rajat ylittävät yhteisöt, joilla kahtena peräkkäisenä tilikautena henkilöstömäärä on yli 50, taseen loppusumma 40 miljoonaa kruunua tai liikevaihto 80 miljoonaa kruunua.

KUVA: Shutterstock

Miten PK-IFRS etenee maailmalla?

IFRS for SMEs -raportointi yleistyy maailmalla. Euroopassa on kansallisella tasolla ryhdytty toimiin, jotta standardi saataisiin osaksi lainsäädäntöä.

INTERNATIONAL Accounting Standard Board julkaisi IFRS for SMEs -standardin, PK-IFRS:n heinäkuussa 2009. Käyttöönotto Euroopan Unionin (EU) ulkopuolella on toteutunut laajasti. Esimerkiksi monet kehittyvät taloudet Afrikassa ja Etelä-Amerikassa ovat ottaneet PK-IFRS:n käyttöön varsinaisen IFRS-normiston ollessa liian vaativa.

Euroopan Unionissa kyseisen standardin käyttöönottoa ei sellaisenaan ole vielä tapahtunut, vaan virallinen taloudellinen raportointi tapah-

tuu kansallisten kirjanpitosäännösten mukaisesti. EU:n tilinpäätösdirektiivit (78/660/EC ja 83/349/EEC)¹⁰ sääntelevät kansallista kirjanpito- ja tilinpäätössääntelyä.

Monet EU:n jäsenvaltiot ovat kuitenkin uusimassa pienten ja keskisuurten yritysten tilinpäätösstandardeja IFRS for SMEs -standardin pohjalta. Globalisaation ja vertailukelpoisuuden seurauksena tarve harmonisoida ja standardoida ei-noteerattujen yritysten tilinpäätösraportointia on kasvanut merkittävästi.

PK-IFRS:n hyötyjä

IASB on tuonut esiin PK-IFRS:n käyttöönottamista puoltavia tekijöitä. Se korostaa, että korkealaatuiset kansainväliset standardit lisäävät tilinpäätösinformaation luotettavuutta.

Lisäksi standardien käyttöönotto parantaa pääomien kohdistumisen tehokkuutta ja vaikuttaa pääoman hintaan¹¹. Näin ollen yhdenmukaiset raportointikäytännöt hyödyttäisivät erityisesti kan-

sainvälistä kauppaa käyviä pieniä ja keskisuuria yrityksiä.

Euroopan edelläkävijät

Euroopan Unionin alueella edellä kävijöitä ovat esimerkiksi Ruotsi ja Iso-Britannia. Tulevaisuudessa merkittävä osa maiden yritystoiminnasta raportoidaan IFRS for SMEs -standardin pohjalle rakennettua sääntelyä noudattaen. Molemmissa maissa standarditekstiin tehdään kuitenkin kansallisia mukautuksia.

Iso-Britanniassa pk-yritysten tilinpäätössääntely (FRS 102 The Financial Reporting Standard) astuu voimaan 1. tammikuuta 2015. Myös Irlannissa¹² otetaan käyttöön sama sääntely.

Samoin Virossa PK-yritysten kansallisten tilinpäätösstandardien noudattamisessa on tapahtunut muutoksia. Uuden standardit astuivat voimaan 1. tammikuuta 2013 ja ne pohjautuvat IFRS for SMEs -standardiin. Aiemmin virolaisten PK-yritysten tilinpäätössääntely pohjautui laajaan IFRS-normistoon¹³.

tännön ongelmia. Esimerkiksi yritysten käyttöomaisuusrekistereitä ei ole suunniteltu käsittelemään komponenttimenetelmää. Valitettavasti K3 ei sisällä selkeää käytännön ohjeistusta komponenttimenetelmän soveltamiseen.

Ruotsin tilintarkastajien yhdistys FAR onkin laatinut ohjeistuksen⁹ siitä, kuinka menetelmää toteutetaan yksinkertaisella tavalla.

Muutokset koskevat myös kesken eräistä työtä, leasing-sopimuksia ja eläkejärjestelyjä. Leasingin eri muotoja ovat rahoitusleasing ja käyttöleasing. K3-säännöstö edellyttää erittelyä leasing-sopimusten välillä. Lisäksi K3 vaatii jaottelua maksupohjaisten eläkejärjestelyiden ja etuus pohjaisten eläkejärjestelyiden osalta. □

LÄHTEET

- Abrahamsson, G. & Drefeldt C. (2012) Nu är K3 här – vilken väg väljer du? Balans (8-9) 2012.
- Arnell, G., B., Nordlund & J., Månsson (2013) Övergång till komponentavskrivning i K3. Balans (4) 2013
- Drefeldt, C. (2012) Klockan går, snart är det dags för K3. Balans 8-9 2012
- Derefld, C. (2013) Äntligen är K3 klart. Balans (2) 2013
- Drefeldt, C. & Törning E. (2013) Finansiell rapportering enligt K3 och K2. Författarna och Studentlitteratur 2013, ISBN 978-91-44-08867-9.
- Sanders J. C., D. L. Lindberg & D. L. Seifert (2013) Is IFRS for SMEs a beneficial alternative for private companies? The CPA journal, February 2013.
- The IFRS Foundation (2013), IFRS application around the world. Available at: <http://www.ifrs.org/use-around-the-world/Pages/Jurisdiction-profiles.aspx>
- Jurisdiction profile: United Kingdom
- Jurisdiction profile: Ireland
- Jurisdiction profile: Sweden
- Jurisdiction profile: Estonia

- 1 Drefeldt & Törning 2013
- 2 Abrahamsson & Drefeldt 2012
- 3 Drefeldt & Törning 2013
- 4 Abrahamsson & Drefeldt 2012
- 5 Drefeldt 2012
- 6 Drefeldt 2013
- 7 Drefeldt 2012
- 8 Arnell, Nordlund & Månsson (2013)
- 9 RedU 13 Övergång till komponentmetod - fastigheter
- 10 EU:n parlamentti ja neuvosto antoivat 26.6.2013 uuden tilinpäätösdirektiivin (2013/34/EU), joka korvaa vuoden 1973 tilinpäätösdirektiivin (78/660/EC) ja vuoden 1983 konsernitilinpäätösdirektiivin 83/349/EEC). Uusi direktiivi pitää saattaa voimaan EU:n jäsenvaltioissa viimeistään 20.7.2015 (53.1 art.)
- 11 Sanders J. C., D. L. Lindberg & D. L. Seifert (2013)
- 12 The IFRS Foundation (2013)
- 13 The IFRS Foundation (2013)
- 14 Föreningen Auktoriserade Revisorer

Elina Haapamäki, KTM, jatko-opiseliija

BALANSSI

Ilmoita 19.9.2014 ilmestyvässä Balanssi-lehdessä!

Kysy tarjouksista ja toistoalennuksista osoitteesta: ilmoitukset@balanssilehti.fi

Kotisivuiltamme www.balanssilehti.fi löydät päivitettyä tietoa Balanssi-lehdestä ja ilmoittelusta.

P-Analyzer
Tilinpäätösanalyysi- ja ennusteohjelmisto.

Info ja ilmaisversio
www.sbb.fi

Venäjän kirjanpitolaki

– varovaisia askelia oikeaan suuntaan

WTO:n jäsenyys on vauhdittanut kirjanpitolain uudistamista Venäjällä. Myös moderni siirtohinnoittelusäännöstö edellyttää luotettavia, julkisia ja helposti saatavilla olevia tilinpäätöksiä.

VEIJO SEPPÄNEN

TILINTARKASTUS -lehdessä 2/2010 julkaistiin kirjoitukseni ”Minne menet Venäjän kirjanpito”. Neljä vuotta on kulunut ja onkin aika tarkastella, mitä Venäjän kirjanpitolainsäädännössä on tapahtunut kuluneina vuosina.

Kansainväliset tilinpäätös-standardit eräs lähde

Venäjästä tuli WTO:n jäsen 22.8.2012 ja maa on ottanut käyttöön tiukan siirtohinnoittelulainsäädännön vuodesta 2012 alkaen. Molemmat tapahtumat ovat luoneet paineita myös kirjanpitolainsäädännön uudistamiseen.

Kauan odotettu ja pitkään valmisteltu Venäjän uusi kirjanpitolaki julkaistiin joulukuussa 2011, ja se astui voimaan 1.1.2013. Se poikkeaa varsin paljon vanhasta kirjanpitolaista ja merkittävää on, että kansainväliset tilinpäätös-standardit on nyt nostettu erääksi lähteeksi. IFRS-standardien pohjalta laaditaan alueellisia ja federaatiotason stan-

dardeja. Aiemmasta laista puuttui viittaus kansainvälisiin standardeihin.

Pääkirjanpitäjää koskevat tiukat säännökset

Hämmästyttävää kyllä, pääkirjanpitäjää koskeva artikla on poistunut kokonaan kirjanpitolaista. Pääkirjanpitäjään oli neuvostotaloudessa valtion omaisuuden vartija. Kun on siirrytty kapitalistiseen järjestelmään, ei pääkirjanpitäjän roolin korostaminen ole tarpeen. Tosin tämän muutoksen toteaminen kesti parikymmentä vuotta!

Pääkirjanpitäjä ei enää allekirjoita tilinpäätöstä. Tosin sitä ei tee myöskään organisaation hallitus, vaan (pää)johtaja yksin. Kirjanpitolaissa on kuitenkin asetettu vaatimuksia julkisen yhtiön, ei-valtiollisen eläkerahaston, investointirahaston jne. pääkirjanpitäjälle.

Edellä mainittujen yhteisöjen pääkirjanpitäjällä tulee olla ylempi korkeakoulututkinto, vähintään kolmen vuoden

kokemus kirjanpitotehtävistä ja tilinpäätöksen laatimisesta viiden viimeisen kalenterivuoden aikana (tai tilintarkastuskokemus). Vireillä ei saa olla pääkirjanpitäjää koskevia oikeusjuttuja talousrikoksista. Viimeksi mainittu seikka on merkittävä, sillä vaatimus saattaa ennalta ehkäistä väärinkäytöksiä.

Käytännön tapaukset ovat osoittaneet, että pääkirjanpitäjää voi olla vaikea saada vastuuseen vaikkapa sivullisille henkilöille maksetuista palkoista, joihin ei liity minkäänlaista työpanosta yhtiön hyväksi. Uuden lain seurauksena vuosikausia vireillä oleva pääkirjanpitäjää koskeva kanne saattaa hankaloittaa uuden työpaikan saamista.

Vastuu kirjanpidon vääristelystä

Mielenkiintoinen tuore lisäys kirjanpitolakiin on se, että vastuu ”näennäisistä ja vääristellyistä” asiakirjoista on henkilöillä, joka on ne laatinut. Aikaisemmin →

KUVA: Mvphotostock

KUVA: MVphotostock

vastuu on ollut kokonaisvaltaisesti pääkirjanpitäjällä.

Nyt esimerkiksi ostojohtaja tai ostopäällikkö on vastuussa näennäisostojen asiakirjoista. Laki kieltää ottamasta kirjanpitoon asiakirjoja, jotka perustuvat ”näennäisiin ja vääristeltyihin” sopimuksiin.

Yksinkertaistettu kirjanpito

Määrätyille kirjanpitovelvollisille on annettu oikeus yksinkertaistettuun kirjanpitoon ja kevennetyn tilinpäätöksen laatimiseen. Pienyhtiö-statuksen omaavat kirjanpitovelvolliset ja ei-kaupalliset organisaatiot (liikevaihto alle kolme miljoonaa ruplaa eli n. 60 000 euroa) voivat lukuisin poikkeuksin pitää yksinkertaistettua kirjanpitoa.

Tällaisissa organisaatioissa johtaja voi myös itse pitää kirjanpitoa. Vanhasa laissa ei ollut asiaa koskevia rajoituksia. Varsin usein ulkomaalaisomisteisissa pienyhtiöissä ulkomaalainen pääjohtaja on ollut nimellisesti myös pääkirjanpitäjä. Yksinkertaistettua kirjanpitoa koskee oma lakinsa.

Konsernitilinpäätös ja sisäinen valvonta

Venäjän aikaisemmasta kirjanpitolaista ja -asetuksesta puuttui tyystin maininta konsernitilinpäätöksestä. Nyt sana kuitenkin mainitaan, mutta säädökset puuttuvat.

Kirjanpitolaissa viitataan kuitenkin erilliseen ”Lakiin konsernitilinpäätöksestä”, joka julkaistiin vuonna 2010. Se koskee kuitenkin vain luottolaitoksia, vakuutusyhtiöitä ja organisaatioita, joiden arvopapereita on laskettu liikkeelle julkisissa huutokaupoissa.

Kirjanpitolain uutuutena on artikla 19 ”Sisäinen valvonta”. Artikla velvoittaa taloudellisen subjektin järjestämään sisäisen valvonnan toiminnon. Venäjän valtiovarainministeriö / Finanssiministeriö on julkaissut vuonna 2013 erillisen ohjeen sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Kirjanpidon asiakirjat

Merkittävänä uudistuksena voi pitää sitä, että pakollisista asiakirjapohjista on luovuttu, tosin ei kuitenkaan aivan kaikista. Aikaisemmin lähes kaikissa liike- ja kauppa- ja palvelusyrityksissä tuli käyttää määrämuo-

toisia lomakepohjia. Edustus- ja matkakulut sai laatia vapaasti. Ilman asianmukaisia lomakepohjia liiketapahtuman kirjaaminen oli kiellettyä. Kun kyseessä oli kulu, oli se vähennyskeltoton yhtiön tuloverotuksessa.

Jos organisaatio käyttää omia lomakepohjia, on ne liitettävä organisaation laskentaperiaatteisiin. Kuitenkin määrämutoiset lomakepohjat säilyttävät paikkansa jatkossakin. Määrättyjen lomakkeiden, kuten kassa-asiakirjat, on oltava viranomaismääräysten mukaisia.

Välitilinpäätökset

Pakolliset kvartaalivälitilinpäätökset poistuivat uuden kirjanpitolain myötä. Verottaja ei enää vaadi niitä, ja vain vuositilinpäätös on pakollinen. Kvartaaliveroilmoituksen laatimiseksi välitilinpäätös on kuitenkin tarpeen.

Ulkomaisten omistajan näkökulmasta uudistus ei välttämättä ole hyvä. Omistajat vaativat kuitenkin yleensä kuukausittaisia raportointia. Jos raportointi tehdään myös viranomaiselle, suhtaudutaan sen laatimiseen luultavasti vakavammin ja raportointi on perusteellisempaa.

Kirjanpitostandardit

KIRJANPITOSTANDARDIT – PBU – ovat laintasoisia säännöksiä Venäjän kirjanpitolainsäädännön hierarkiassa. Maassa on julkaistu tähän mennessä 24 standardia, joista tuorein on N 24/2011 ”Luonnonvarojen käyttönoton kulut”. Kirjanpitostandardeihin tehdään aika ajoin pieniä tarkennuksia.

Lomapalkkavaraukset näkyvät nyt tilinpäätöksissä

Venäjän valtiovarainministeriö julkaisi 27.1.2012 kirjeen ”Suosituksia tilintarkastajille koskien vuoden 2011 tilintarkastusta”. Kirjeessä suositeltiin standardin ”Arvionvaraiset vastuut, ehdolliset varat ja vastuut” PBU 8/2010 –standardin soveltamista lomapalkkavarauksen laskentaan.

Venäjällä ei ole ollut aiemmin tapana laskea lomapalkkavarauksia. PBU 8/2010-standardissa varausta ei mainita nimeltä, mutta sen tulkitaan silti kuuluvan tämän standardin piiriin.

Pääkirjanpitäjät ovatkin todennäköisesti tilintarkastajien suositusten mukaisesti (ministeriön kirjeen pohjalta) ryhtyneet tekemään lomapalkkavaraukslaskel-

man ja se löytyy nykyisin lähes kaikista tilinpäätöksistä, kun aiemmin niitä ei julkaistu lainkaan. Lomapalkkavarauks on kuitenkin sisällytetty nimeltä mainiten jo 20 vuotta tilin 96 ”Varaukset” sisältöön. Venäjällä tapahtuu ihmeitä!

Epävarmat saamiset

Venäläisessä kirjanpidossa esitetään aniharvoin epävarmoja saamisia, mutta ne huomioidaan varsin usein verolaskennassa. Kirjanpidon pakolliseen tilikarttaan on kuitenkin aina kuulunut tili N 63 ”Epäilyttävien saamisten varaus”.

Siviililainsäädännön mukainen saamisen vanhenemisaika on kolme vuotta. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että alaskirjausta epävarmasta saamisesta (myyntisaaminen, annettu ennakkomaksu yms.) ei voida tehdä kirjanpidossa ennen kuin saamisen syntymästä on kulunut kolme vuotta.

Käytännössä kolme vuottakaan ei riitä, sillä vastapuolen maksukyvyttömyydestä tarvitaan todisteet. Jos yhtiö on hakenut saataviaan tuomioistuimen kautta, alkaa saatavan vanhenemisaika kol-

me vuotta uudelleen tuomioistuimen päätöksestä. Verolaskennassa voidaan kuitenkin vähentää yli 90 päivää eräntynyt, epävarmaksi luokiteltu saaminen.

Aiemmin mainitussa Venäjän valtiovarainministeriön kirjeessä suositeltiin tekemään myös epävarmojen saamisten varaus kirjanpitoon. Tämän seurauksena on parin viime vuoden aikana alkanut muodostua uutta käytäntöä, jossa epävarmat saamiset on huomioitu kirjanpidossa varauksena.

Laskennalliset verosaamiset ja verovelat

Standardi 18/02 ”Laskennalliset verosaamiset ja verovelat” astui voimaan 1.1.2003. Laskennallisten verojen laskelma on siltalaskelma verottajaa varten kirjanpidon verotettavan tulon ja verolaskelman verotettavan tulon välillä.

Tappioista syntyvät laskennalliset verosaamiset esitetään tilinpäätöksessä edelleen ilman harkintaa. Laskennallisten verosaamisten ja verovelkojen muutokset esitetään erikseen omilla riveillä tuloslaskelmassa.

Tilinpäätöksen julkisuus ja kirjanpitoaineistojen säilytys

Tilinpäätös on toimitettava valtion tilastoviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa tilivuoden (pakollinen raportointijakso kaikille) päättymisestä. Jos organisaatio kuuluu lakisääteisen tilintarkastusvelvollisuuden piiriin, on tilintarkastuskertomus toimitettava tilivuotta seuraavan vuoden loppuun mennessä tilastoviranomaiselle.

Lain mukaan jokaisella kiinnostuneella tulee olla pääsy ”valtiolliseen informaatioresurssiin” eli tilinpäätöksiin. Toisin sanoen tilinpäätökset ovat julkisia, elleivät ne sisällä valtiosalaisuutta.

Kirjanpitoaineiston säilytysaikojen osalta uudessa laissa viitataan valtion arkistosäätöön. Vanhasta kirjanpitolaista tämä viittaus puuttui, vaikka käytännössä arkistosäätö oli velvoittava säädös myös vanhan lain aikana. Säännön mukaisesti esimerkiksi tilinpäätökset on säilytettävä jatkuvasti ilman aikarajaa ja palkkatietojen säilytysajaksi on säädetty 75 vuotta.

Mitä puuttuu?

Vaikka vuoden 2013 alussa voimaan astunut uusi kirjanpitolaki poikkeaaikin merkittävästi vanhasta laista, jäin kaipaamaan yleisiä arvostus- ja jaksotussääntöjä. Toki hajanaisesti lain eri kohdista

joitakin sääntöjä löytyy, mutta valitettavasti uudesta laista ei löydy selkeää artiklaa/pykälää yleisestä arvonalennuksesta (Suomen kirjanpitolaki 5. luku 13 §).

Uudistuksesta huolimatta kirjanpitolaki on edelleen varsin yleisluontoinen. Venäjän kirjanpidon käytäntö on kuitenkin kehittynyt parempaan suuntaan, mutta askelet ovat olleet varovaisia. □

KTM **Veijo Seppänen** toimii tarkastajana ja asiantuntijana Ernst & Young Oy:ssä erikoisalanaan Venäjän kirjanpito ja verotus.

Hallituksen esitykset valmisteverolain ja arvonlisäverolain muutoksista

HALLITUS on antanut valmisteverotusta koskevan lakiesityksen (HE 30/2014). Valmisteverotuslaissa säädettäisiin, että veroilmoitus annettaisiin pääsääntöisesti sähköisesti. Alkoholin verottoman matkustajatuonnin valvonnan selkeyttämiseksi ja helpottamiseksi otettaisiin käyttöön näyttöä varten määrälliset ohjetasot. Valmisteverotuslakiin lisättäisiin myös kuittausta koskevat säännökset ja vakuuksia koskevia

säännöksiä selkeytettäisiin. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Hallitus esittää (HE 31/2014), että romualalla otettaisiin käyttöön käännetty arvonlisäverovelvollisuus. Käännettyä verovelvollisuutta sovellettaessa verovelvollinen olisi myyjän sijasta ostaja. Esityksen tavoitteena on torjua harmaata taloutta. Esityksen mukaan laki tulisi voimaan 1.1.2015.

Kehysriihen veroratkaisut

HALLITUS on sopinut valtiontalouden kehyksistä sekä julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2015–2018. Olennaisimmat verotuksen muutokset koskevat ansio- ja pääomatuloverotusta. Pykäläpilotissa tullaan esittelemään päätösten tarkempi toteutus sitä mukaa, kun hallituksen esityksiä annetaan eduskunnalle.

Ansiotulojen verotus ja vähennykset

Vuonna 2015 ansiotuloverotusta kiristetään jättämällä ansiotaso- ja inflaatiotarkistukset tekemättä. Pienituloisten verotusta kuitenkin kevennetään perus- ja työtulovähennystä korottamalla. Progressiivisen tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan raja alennetaan 90 000 euroon ja tuloluokan voimassaoloa jatketaan vuoteen 2018 saakka. Asuntolainan korkovähennysoikeutta pienennetään koko kehysjaksolla edelleen 5 prosenttiyksiköllä vuosittain. Siten asuntolainojen korkoista enää 50 prosenttia olisi vähennyskelpoista vuonna 2018. Lisäksi työmatkakulujen vähennysoikeutta kavennettaisiin siten, että työmatkakustannusten oma-vastuuosuutta kasvatetaan 750 euroon.

Pääomatulojen verotus

Pääomatulojen verotusta kiristetään siten, että ylemmän verokannan tulorajaa alennetaan 30 000 euroon ja ylempi kantaa korotetaan 33 prosenttiin.

Perintö- ja lahjaverotus

Perintö- ja lahjaverotusta kiristetään korottamalla asteikkojen kaikkia rajaveroprosentteja yhdellä prosenttiyksiköllä. Sen lisäksi aiemmin määräaikaiseksi säädetty yli 1 000 000 euron lahja- ja perintöosuuksien veroluokka muutettaisiin pysyväksi vuodesta 2016 alkaen.

Kiinteistövero

Yleisen kiinteistöveron sekä vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveron laissa säädettyjä ala- ja ylärajoja korotetaan

Energiaverotus

Energiaverotusta kiristetään korottamalla yleisen sähköveroluokka I:n veroa. Myös lämmitys-, voimalaitos- ja työkonenpolttoaineiden hiilidioksidiveroa korotetaan. Liikenteen

Verohallinnon 25.3.2014 alkaen antamia ohjeita

TULOVEROTUS

Korkovähennysoikeuden rajoitukset elinkeinotoiminnassa (7.4.2014)

ARVONLISÄVEROTUS

Markkinointi- ja edustustilaisuudet arvonlisäverotuksessa (22.4.2014)

Veroton matkailijamyynti – ohje myyjälle (7.4.2014)

Veroton myynti Suomessa vieraileville matkailijoille (7.4.2014)

Verohallinnon 1.1.2014 alkaen antamia kannanottoja

HENKILÖVEROTUS JA ENNAKKOPERINTÄ

Blogikirjoituksista saatujen korvausten ja etujen verotus (23.4.2014)

Ravintoetu – maksukortin saldon käsittely verotuksessa (21.1.2014)

PERINTÖ- JA LAHJAVEROTUS

Lesken testamenttiosuuden määrittäminen eräissä lakiosatilanteissa (1.5.2014)

Yhteislahjana tai testamentilla yhteisesti saadun omaisuuden verottaminen (14.2.2014)

polttonesteidien veroa korotetaan. Aiemmin päätetty turpeen vuoden 2015 veronkorotus peruutetaan. Tupakkaveroa kiristetään.

Ajoneuvovero

Henkilö- ja pakettiautojen vuotuista ajoneuvoveroa korotetaan niin, että korkeampaa veroa kannetaan vuoden 2016 alusta.

KUVA: MphotoStock

Lisäohjeistus hallinnon tarkastuksen raportointiin selkeyttäisi tilintarkastuskertomuksen sisältöä.

TILINTARKASTUSKERTOMUKSEN SUOMALAINEN ERITYISONGELMA

VIIME VUOSIEN vakiomuodosta poikkeavia tilintarkastuskertomuksia ja mm. Tilintarkastuslautakunnan valvonta-asian ratkaisuun 2/2013 liittyvää kuvausta lukiessa nousi esille kysymys:

Olisiko tarpeellista laatia ohjeistusta hallinnon tarkastukseen liittyvään raportointiin?

Joitakin vuosia sitten luonnosteltu kansallinen tilintarkastusstandardi hallinnon tarkastamisesta ei saanut riittävästi kannatusta, vaan se ”haudattiin”. Hallinnon tarkastamisesta kokonaisuudessaan ei siis ilmeisesti ole helppoa saavuttaa riittävää yksimielisyyttä.

Lisäohjeistus vähentäisi tilintarkastusraportoinnin kirjavuutta

Olisi kuitenkin syytä pyrkiä saamaan aikaan ohjeistusta hallinnon tarkastuksen raportoinnille erityisesti kertomuksen osalta. Sen avulla olisi mahdollista pyrkiä vähentämään tilintarkastuskertomusten kirjavuutta huomautusten, lisätietojen tms. osalta.

Tämä olisi suotavaa mm. siksi, että tilintarkastuskertomuksen näyttää jälleen kerran kohdistuvan sellaisia lisäkannanottojen esittämistä koskevia alan ulkopuolisia paineita, jotka käsittääkseni yleisesti mielletään tilintarkastajien keskuudessa huonosti tarkastajan rooliin sopiviksi.

Tilintarkastajien epäasiallisiksi kokemien lisäkannanotto-paineiden torjuminen olisi helpompaa, jos raportointikäytännöstä karsiutuisivat sellaiset maininnat, joita tilintarkastusla-

ki ei edellytä. Esimerkkejä tällaisista käsitykseni mukaan epäsuotavista piirteistä tilintarkastuskertomuksissa ovat:

- toimintaohjeiden antaminen yhtiökokoukselle tai hallitukselle tilintarkastuskertomuksessa
- sellaiset kannanotot, joilla pyritään vaikuttamaan osakaskunnan välisiin riitaisuuksiin.

Mielestäni olisi syytä pyrkiä keskustelemaan toivottavista raportointitavoista ja lisätä hallinnon tarkastuksesta esitettävien esimerkkikannanottojen määrää seuraavassa Tilintarkastajan raportointi -julkaisun painoksessa. Siihen saattaisi olla hyödyllistä sisällyttää myös kuvauksia tilanteista, joissa ei ole asiallista esittää mainintoja tai kannanottoja hallintoon liittyvistä ongelmista.

Tilintarkastuskertomuksen järkevää sisältöä on todennäköisesti helpompi puolustaa, jos tilintarkastajien omat rivit raportoinnissa saataisiin pidettyä ojennuksessa.

Toimintaohjeiden antaminen

Erityisesti pienehköissä tarkastuskohteissa tilintarkastaja saattaa kokea – joskus kenties aiheellisestikin – omaavansa parhaan asiantuntemuksen hallinnon alalla. Tämä ei kuitenkaan oikeuta unohtamaan tilintarkastuskertomuksen tarkoitusta: tilintarkastajan ei tule kertomuksessaan ryhtyä antamaan perusteltujakaan toimintaohjeita sen paremmin yhtiökokoukselle kuin hallitukselle.

Esimerkkinä huomautus tilintarkastuskertomuksessa:

”Esitämme huomautuksena, että yhtiön oma pääoma on muodostunut negatiiviseksi, jolloin yhtiön hallituksen tulee tehdä osakepääoman menettämisestä osakeyhtiölain 20 luvun 23 §:n edellyttämä rekisteri-ilmoitus”.

Tämän osalta herännee ainakin seuraavia pohdintoja:

1. Jos yhtiön oma pääoma oli muodostunut siten negatiiviseksi, että hallituksen olisi tullut ryhtyä toimenpiteisiin jo tilikauden aikana, ei maininta ole riittävän ”tiukka”: Kyseessä on jo tilikaudella tapahtunut lain rikkomus.
2. Jos yhtiön oman pääoman negatiivisuus oli mahdollista havaita vasta tilinpäätöstä laadittaessa, olisi tilintarkastajan ollut syytä kehottaa jo tarkastuksen kuluessa hallitusta tekemään välittömästi rekisteri-ilmoitus ja sisällyttämään toimintakertomukseen tieto tilanteesta ja rekisteri-ilmoituksen tekemisestä.
3. Siinä poikkeuksellisessa tilanteessa, että oma pääoma on todella menetetty vasta tilinpäätöksen laatimisen jälkeen (esimerkiksi vakuuttamattoman omaisuuden tuhouduttua) juuri ennen tilintarkastuskertomuksen antamista, ollaan erilaisessa tilanteessa, mutta tällöinkin lienee ensisijaisesti syytä harkita, onko mahdollista toimittaa tieto kaupparekisteriin ennen tilintarkastuskertomuksen antamista ja laatia toimintakertomus uudelleen tms.

Esimerkkinä lisätieto tilintarkastuskertomuksessa:

”Entinen toimitusjohtaja on ilman hallituksen hyväksyntää laskuttanut oman yrityksensä nimissä yhtiöltä erityyppisiä konsultointipalkkioita tilikauden aikana xx xxx,xx €. Hallituksen on syytä esittää selvitys asiasta yhtiökokoukselle ennen vastuuvapauskohdan käsittelyä.”

Tämän osalta herännee ainakin seuraavia pohdintoja:

1. Miksei ohjeistusta hoidettu kuntoon ennen tilintarkastuskertomuksen antamista hallituksen kanssa keskustellen tai tilintarkastuspöytäkirja antaen?
2. Miksi ilmeisesti yhtiön puitteissa olennainen (kun asiaa on mainittu kertomuksessa) seikka on esitetty lausuntoa mukauttamatta?

Esimerkkinä tilintarkastuskertomukseen ilman otsikointia sisältynyt teksti:

”Tilikaudella on peritty vastiketta LVI-järjestelmän saneeraus- ja huoneistoperusteisesti. Yhtiökokous on tehnyt asiassa virheellisen päätöksen, koska huoneistokohtaista jakoa ei voida käyttää, kun hyödyt ja kustannukset kohdistuivat eri lailla eri huoneistoihin. Esitän, että yhtiökokous kumoo tehdyn päätöksen ja muuttaa määräytymisperusteeksi kaikkien huoneistojen yhtiöjärjestyksen mukaiset vastikeperusteet. Toinen vaihtoehto on päättää peruttaa säännösten vastainen päätös, palauttaa perityt määrät osakkeenomistajille ja päättää nostaa hankkeen rahoittamiseksi laina.”

Tässäkin tilanteessa tilintarkastajan olisi nähdäkseni tullut pidättäytyä tilintarkastuskertomuksessaan toteamasta päätösten ja perinnän säännösten vastaisuus. Tarkastajan olisi tullut huolehtia siitä, että yhtiön johto olisi todennut tilanteen toimintakertomuksessa ja korjannut tilinpäätöstietoja ilmoittaen siinä myös, miten yhtiön johto esittää toimittavaksi tulevassa yhtiökokouksessa.

Kannanotot osakaskunnan sisäisissä erimielisyyksissä

Osakkaiden keskinäisiä kiistoja koskevat kannanotot – tilanteen rauhoittamistarkoituksessakaan – eivät kuulu tilintarkastuskertomukseen.

Esimerkkinä tilintarkastuskertomukseen ilman otsikointia sisältynyt teksti:

”Yhtiö on vuosien ajan joutunut osallistumaan yhtiökokouksen päätöksiin ja hallituksen toimiin kohdistuvista moitteista aiheutuviin oikeudellisiin kiistoihin. Riitely on tuottanut erittäin merkittäviä kustannuksia.

Suosittelen kaikille osapuolille huolellista pohdintaa siitä, ovatko oikeustoimet tarpeellisia.”

Tilintarkastuslain 19.3 § suonee mahdollisuuden viestiä yhtiökokoukselle tilintarkastuskertomuksen päätehtävän ulkopuolisissa asioissa, mikäli tilintarkastaja ylipäättään katsoo sen välttämättömäksi ja pitää sitä roolinsa kannalta sopivana sekä hyödyllisenä. Ratkaisua tulee mielestäni käyttää vain poikkeustapauksissa senkin ollessa parempi kuin tilintarkastuskertomuksen mukauttaminen.

Poikkeustilanteissa, kuten tapauksessa, jossa yhtiön johto on ryhtynyt uuden tilikauden puolella valmistelemaan toimia, jotka tilintarkastajan arvion mukaan tulisivat jatkettessa aiheuttamaan erittäin todennäköisesti merkittävän huomautuksen tms. seuraavaan tilintarkastuskertomukseen, ratkaisu saattaisi tulla kyseeseen: Näin osakkaat saisivat mahdollisuuden ottaa asian huomioon yhtiökokouksen harkitessa henkilövalintoja.

Raportoitaessa tulisi aina muistaa keskustella tavanomaisesti poikkeavista maininnoista etukäteen yhtiön johdon kanssa. Näin vältetään turhaa polemiikkia yhtiökokouksessa ja suoranaisten väärinkäsitysten synnyttämiä epäonnistuneita kannanottoja.

Uskoisin, että hallinnon tarkastuksen raportointia koskevan keskustelun pohjalta tehtävän lisäohjeistuksen avulla olisi mahdollista saada tilintarkastuskertomuksen sisältöä täsmennettyä. Siten jatkossa ei syntyisi sellaista käsitystä, että tilintarkastuskertomuksen pitäisi laaja-alaisesti sisältää kaikenlaista lukijoiden mielestä kiinnostavaa ja hyödyllistä tietoa ja ohjeistusta.

Ilkka OT Tähtinen, HTM

Aika arvioida uudelleen pienyrityksen tilintarkastus

LASSE ÅKERBLAD

Uudistetun tilintarkastusdirektiivin kansallisen toimeenpanon yhteydessä tarjoutuu tilaisuus arvioida uudelleen pienyritysten tilinpäätöksen varmennusta.

TILINTARKASTUKSEN – siis tilinpäätöksen varmennuksen – lakisääteinen olemassaolo perustuu viime kädessä poliittiseen päätökseen siitä, mikä on yleisen edun kannalta välttämätöntä. Suomessa tällainen päätös tehtiin viimeksi kymmenisen vuotta sitten, kun nykyinen tilintarkastuslaki säädettiin.

EU:n "pienet ensin"

EU:n uudistetun tilintarkastusdirektiivin eräänä tavoitteena on rajata tilinpäätösten varmentamisen yhteydessä pieniin ja keskusuihin yrityksiin kohdistuvia rasitteita – direktiivin sanoin – välttämättömään vähimmäismäärään vaarantamatta sijoittajansuojaa. Tavoitteiden saavuttamiseksi parlamentti ke-

hottaa jäsenvaltioita arvioimaan uudelleen lakisääteistä tilintarkastusta koskevia sääntöjään. Direktiiviudistus pyrkii vapauttamaan pienet yhtiöt ISA-standardeihin pohjautuvan lakisääteisen tilinpäätösvarmennuksen piiristä.

Jäsenvaltiolle jätetään kuitenkin optio ISA-pohjaiselle lakisääteiselle varmennukselle sillä ehdolla, että ISA-standardia on sovellettava oikeassa suhteessa yrityksen laajuuteen. Laajuus voi tarkoittaa yrityksen kokoa ja toiminnan monimutkaisuutta.

Suhteutetun soveltamisen mahdollistamaan optioon liittyy vielä monia avoimia kysymyksiä. ISA-standardien laatija IFAC esimerkiksi karsastaa limited ISA-tyyppistä ajattelutapaa. Sen mukaan ISA:t skaalautuvat sellaisenaan tarkastuskohteen laajuuden mukaisesti: "an Audit is an Audit". Erillistä pienen yrityksen tilintarkastusstandardia ei laatijan mielestä siis tarvita. Alan keskusteluissa on kuitenkin kyseenalaistettu, riittäkö tämä direktiivioption käyttämiseksi.

Direktiiviudistus avaa portin uudelle varmennuspalvelulle

Merkittävänä avauksena voidaan pitää, että direktiivimuutosten myötä

on avattu portti tilinpäätöksen uudelle lakisääteiselle varmennusmuodolle. Jäsenvaltio voi kansallisesti sallia pienten yritysten tilinpäätösten luotettavuuden varmentamisen ns. rajoitetun varmuuden antavalla varmennusmuodolla tilintarkastuksen sijasta. Käytännössä tämä merkitsee ensisijaisesti IFAC:n ISRE 2400 -standardin käyttöä (jäljempänä ISRE ja ISRE-tarkastus).

Direktiivimuutosten lähtökohtana ja henkenä on ollut vaihtoehdon luominen tilintarkastuksen status quo'lle. Kun EU:n jäsenmaat seuraavan kahden vuoden kuluessa tekevät päätöksiä direktiivimuutosten kansallisesta toimeenpanosta, tulevat poliittisen päätöksenteon kohteena olemaan niin lakisääteisen varmennuksen muodot kuin tilinpäätösten lakisääteisen varmennuksen kokorajatkin.

Tilintarkastuksen eri ulottuvuudet

On syytä todeta, että keskusteltaessa tilintarkastuksesta keskustelijat käsittelevät aihetta usein erilaisista lähtökohdista. Tämä näkyi myös direktiivimuutosten parlamenttikäsittelyssä.

Tuoreen ruotsalaisen tilintarkastusalan nykytilaa analysoivan tutkimusraportin mukaan tilintarkastuksella voidaan katsoa olevan neljä erilaista ulottuvuutta: tekninen logiikka ("tehdään asiat oikein") ja ansaintalogiikka ("tehdään oikeat asiat") sekä yleinen etu vs. omistajan/johdon etu. Näistä ulottuvuuksista on johdettavissa neljä erilaista tilintarkastajakategoriaa: virkamiesreviisori, liiketoiminnan kehittäjäreviisori, sijoittaja-reviisori ja hallitusreviisori (Kuvio 1).

EU:n tilintarkastusdirektiivin säännökset perustuvat tilintarkastuksen tekniseen logiikkaan ja yleisen edun korostamiseen. Tämä ilmenee tiukkoina ja yksityiskohtaisina tilintarkastusstandardeina ja sijoittajasuojan korottamisena. Analyysin tekijöiden mukaan yleisintä on kuitenkin korostaa ansaintalogiikka ja omistaja-/johto-intressejä.

Pienyritysten taloushallinto aiempaa laadukkampaa

Yritysten taloushallinnon hoidon järjestämisessä on tapahtunut merkittävä muutos. Käytännössä kaikki pienet yritykset ovat ulkoistaneet kirjanpidon ja tilinpäätöksen laadinnan tilitoimistoille.

Ulkoistamiskehityksen seurauksena tilitoimistoala on ammattimaistunut entisestään. Alalla on esimerkik-

si siirrytty toimistojen vapaaehtoiseen auktorisointiin, ja sen saamisen ja ylläpitämisen edellytykset ovat verrattavissa hyväksytyjen tilintarkastajien vastaaviin. Taloudellisen raportoinnin säädösten mukaisuus- sekä luotettavuustason voidaan katsoa olevan nyt selkeästi aiempaa korkeammalla tasolla pienyrityksissä.

Julkisen sektorin valvontamahdollisuudet parantuneet

Yleinen etu edellyttää, että yritykset hoitavat asianmukaisesti viranomaisvelvoitteensa, joista keskeisimmät liittyvät verovelvollisuuteen. Tietotekniikan kehityksen ansiosta viranomaiset ovat ottaneet käyttöön tehokkaita järjestelmiä.

Esimerkkinä melko tuore verotilijärjestelmä, jonka kautta kaikki yritykset ovat käytännössä jatkuvassa seurannassa. Verottajan saamien tietojen luotettavuus on yleisesti ottaen korkea, koska tilitoimistot hoitavat asiakasyritysten puolesta viranomaisilmoitusten tekemisen.

Yleiseen etuun kuuluu on myös se, että liike-elämässä vallitsee "kuri ja järjestys". Yritystoiminta on rehellistä ja vapaaehtoisesti terveellä pohjalla. Nykytilanteessa ei ole havaittavissa merkkejä

siitä, etteikö tilanne olisi juuri näin pienyritysten osalta.

Varmennusstandardit ovat kehittyneet

Tilintarkastusalan standardit ovat nyt maailmanlaajuiset. Kymmenen vuotta takaperin, kun nykyistä tilintarkastuslakia valmisteltiin, olivat varmennusstandardit toisenlaiset nykyisiin verrattuna. Kaikki tilintarkastusstandardit on uudistettu. ISA-standardien kehitykseen ovat vaikuttaneet, ja vaikuttavat myös tulevaisuudessa entistä enemmän sijoittajien vaatimukset suurten yhtiöiden ja PIE-yhteisöjen taloudellisen raportoinnin osalta.

Myös IFAC on huomionut tämän kehityssuunnan muutoksen julkaisemalla vuonna 2012 uudistetun ISRE 2400 -standardin. Se poikkeaa merkittävästi aikaisemmasta ja se on tarkoitettu nimenomaan pienille yrityksille. Olosuhteet pienyrityksissä ovat usein sellaiset, että tilinpäätöksen oikeellisuuden ja luotettavuuden varmentamiseen riittää ns. rajoitetun varmuuden tuottava varmennusmuoto. Puhumme mielekkäästä varmuuden tasosta.

Perusteita uudelleenarvioinnille löytyy

Pienyritysten taloudellisen raportoinnin laadun parantuminen, viranomaisvalvonnan tehostuminen, vallitseva "yleinen hyvä järjestys" sekä vaihtoehdoisen varmennusstandardin kehitystyö antavat mielestäni perusteita tilintarkastusvelvollisuutta koskevien säännösten uudelleen arvioimiseen.

Lisäksi lainsäätäjälle tarjoutuisi oiva mahdollisuus vähentää pienten yritysten hallinnollista taakkaa aikaisempien päätöksiensä mukaisesti. Toteutetut viranomaisten uudet valvontatoimet ovat jo lisänneet hallinnollista rasitetta pienissä yrityksissä suhteellisesti enemmän kuin suuremmissa.

Varmennusvaihtoehdot

Uudistetun tilintarkastusdirektiivin kansallisesta täytäntöönpanosta päätettäessä tarjolla on erilaisia varmennus-

Revisionens roll i bolagsstyrningen. Bino Catasús, Niclas Hellman, Christopher Humphrey
© 2013 Författarna och SNS Förlag

vaihtoehtoja. EU-jäsenmaatvoivat va-
pauttaa pienyritykset kokonaan tilin-
tarkastusvelvollisuudesta tai velvoit-
taa ne rajoitetun varmuuden antavan
varmennusmuodon piiriin.

Vapautus tilintarkastusvelvollisuudesta
Tilintarkastusdirektiivin lähtökohta
siis on, että pienet yritykset voidaan va-
pauttaa kokonaan lakisääteisestä tilin-
tarkastusvelvollisuudesta jäsenvaltion
niin halutessa.

Tämän seurauksena tilinpäätöksen
varmentaminen ja varmentamismuo-
don valinta tapahtuisi yrityksen omi-
en tarpeiden ja olosuhteiden pohjalta.
Tarvelähtöisessä varmennuksessa var-
mennusmuodot ovat monipuolisemmat
ja kulloiseenkin tilanteeseen sovitetta-
vissa. Yleisen edun katsotaan tässä vaih-
toehdossa toteutuvan jo muilla tavoin.

Varmennusmuotona ISRE-tarkastus
Direktiivimuutosten kansallisessa
implementoinnissa jäsenvaltiot voi-
vat hyödyntää optiota sallimalla rajoi-
tetun varmuuden antavan varmennus-
muodon käytön silloin, kun pieneltä
yritykseltä edellytetään tilinpäätöksen
lakisääteistä varmennusta.

Tätä optiota hyödynnettäessä jäsen-
maat voivat myös edellyttää, että ISRE-
standardin mukainen tarkastus tehdään
laajemmin, jolloin tilintarkastaja kohdis-
taa varmennustoimia yleisen edun kan-
nalta tärkeisiin tietoihin. Esimerkiksi ti-
lintarkastaja voisi korkealla varmuusta-
solla vahvistaa, että kirjanpito ja yrityk-
sen viranomaisille antamat ilmoitustie-
dot ovat keskenään ristiriidattomat.

Tässä vaihtoehdossa valinnan mah-
dollisuudet annetaan yritykselle itsel-
leen: se voi valita ISRE:n ja ISA:n väli-
lä. ISA-tilintarkastus tulisi kysymyk-
seen vain, jos tarve ja olosuhteet niin
edellyttävät.

Ainoastaan ISA-tilintarkastus – status quo?

Kun pieneltä yritykseltä vaaditaan
ISA:n mukainen varmennus, niin ky-
seenalaistetaanko samalla yritysten ta-
loushallinnon saralla tapahtunut edis-

tys, valtiohallinnon valvonnan tehok-
kuus ja varmennusmuotojen monipuo-
listuminen ja kehittyminen?

Edellä on jo käsitelty direktiiviin si-
sältyvää jäsenvaltio-optiota yritystoi-
minnan laajuuteen ja monimutkaisuus-
teen suhteutetusta ISA:sta. Mitään täl-
laista ISA for SME -tyypistä standardia
ei kuitenkaan ole näköpiirissä.

Kansainväliset standardit ovat tul-
leet jäädäkseen ja mielestäni EU-mai-
sa tulisikin tukeutua niihin päätettäessä
uudistetun tilintarkastusdirektiivin täy-
töntöönpanosta. Lainsäädäntöön otet-
tu velvoite ISRE -standardin mukaisesta
varmennusmuodosta poistaisi tar-
peen säätää erikseen ISA-standardien
suhteutetusta soveltamisesta pienyri-
tysten tarkastuksissa.

Tosiasiallisesti ISA:n mukaisen var-
mennuksen vaatiminen pieniltä yrityk-
siltä merkitsisi vaatimusten kiristymis-
tä käytännössä. Kymmenen vuotta sit-
ten teoriassa ja käytännössä vallalla ol-
lut ISA-tarkastus kun ei enää vastaa mi-
tenkään nykyiseen ISA-normistoon pe-
rustuvaa "hyvän tilintarkastustavan mu-
kaista tilintarkastusta".

Tilintarkastusvelvollisuuden kokorajat

Tekstikehys: Tilintarkastuksen kokora-
jat liikevaihdon mukaan EU-maissa

Uudistetun direktiivin mukaan tilin-
tarkastus on suoritettava, mikäli kaksi
seuraavistayrityksen luvuista ylittyy
kahtena perättäisenä vuotena: liikevaih-
to 8 milj. €, tase 4 milj. € ja henkilöstö
50. Jäsenvaltio-optio mahdollistaa lisäk-
si liikevaihto- ja taserajojen korottami-
sen 12 milj. ja 6 milj. euroon.

Nykyinen tilintarkastuslaki edel-
lyttää lakisääteistä tilintarkastusta yri-
tyksiltä, joilla vastaavat luvut ylittyvät
seuraavasti: liikevaihto 200 000 €, tase
100 000 € ja henkilöstö 3.

Edellisten kokorajojen välinmaas-
toon sijoittuu vielä mikroyritysdirek-
tiivi, jota ei ole implementoitu lainsää-
däntöömme. Mikroyritysdirektiivin ni-
menomaisena tarkoituksena on keven-
tää pienimpiin yrityksiin kohdistuvaa
hallinnollista rasitusta, millaiseksi ko.
direktiivissä luetaan myös tilintarkas-
tuksen. Mikroyrityksen rajat ovat: lii-
kevaihto 700 000 €, tase 350 000 € ja
henkilöstö 3.

Kuinka pitkälle kantavat ISRE:n siivet?

Onko kirjoituksessa kuvattu kehitys
lisännyt poliittisten päättäjien luotta-
musta vaihtoehtoihin tilinpäätöksen
varmennusmuotoihin? Olisiko Suo-
messa jo valmiutta huomioida standar-
deissa tapahtunut kehitys siten, että voi-
taisiin katsoa tarpeelliseksi nostaa tilin-
päätöksen lakisääteisen varmennuksen
rajat direktiivin mukaiselle tasolle ylei-
stä etua vaarantamatta?

Nykyisistä kokorajoista ylöspäin tul-
taessa tarjoutuu ISRE:n luotettavuuden
punnitsemiseksi ensimmäinen mahdol-
lisuus mikroyritysrajalla. Tämän rastin
ohittamisen ei mielestäni pitäisi tuottaa
ongelmia. Etenkin, koska ISRE-vaihto-
ehdon ollessa käytävissä ei muodos-
tuisi tarvetta vaatia rajojen alle jäävil-
tä mikroyrityksiltä ISA-tilintarkastusta.

Mikä tilanne on siirryttäessä mik-
royritysrajoista ylöspäin? Yleisen edun
nimissä ei olisi ylipääsemätöntä hyväk-
syä direktiivin mukaista alarajaa, mikä-
li lakisääteinen varmennus voitaisiin
suorittaa ISRE-tarkastuksena. On hyvä
pitää mielessä, että tilinpäätöksen tar-
kastaa ja varmentaa niin ISA:n mukai-
sessa tilintarkastuksessa kuin ISRE-tar-
kastuksessaakin riippumaton ja hyväk-
sytty tilintarkastaja, jonka toimintaa
koskevat samat laatu- ja eettiset vaa-
timukset.

Kohti monimuotoista tilinpäätöksen varmennusta

ISRE-tarkastus tuo varmennuspalve-
luihin monimuotoisuutta. Eikä pelkäs-
tään olemassaolollaan vaan myös sen
takia, että se antaa tilaa muiden var-
mennusstandardien, esimerkiksi ISRS
4400 -standardin, käytölle. Tämä mah-
dollistaisi yritysten valinnanvapauden,
minkä ansiosta relevantti ja tehokas "oi-
kea varmennus oikeaan tarpeeseen" to-
teutuisi.

ISRE – säästöt ja hyödyt

Edellisessä Balanssi-lehden 2/2014 ar-
tikkelissani vertailin standardeja kes-
kenään. ISRE -standardin rajoitetun
varmuuden ansiosta toimeksiantoon

tarvittava aika on lyhyempi kuin ISA-
tilintarkastuksissa.

Säästöt ajankäytössä parantavat ti-
lintarkastajan mahdollisuuksia kasvat-
taa tarkastustyön tuottamaa lisäarvoa
asiakkaalle.

ISRE 2400 on vielä niin uusi, että saa-
tavilla ei ole empiiristä tietoa sen vaa-
timasta ajantarpeesta. Julkista tietoa ei
ole myöskään ole ISA-tarkastuksen vaa-
timasta ajasta normiyrityksessä. Eräs
amerikkalainen tilintarkastusasian-
tuntija arvioi kysyessäni, että ajankäy-
tön suhde ISRE- ja ISA-toimeksiantojen
välillä olisi isossa kohteessa 1:3 ja pie-
nessä 1:5. Arvio perustui vastaaviin pit-
kään voimassa olleisiin amerikkalaisiin
standardeihin.

Pienen yrityksen näkövinkkelistä

Mikäli ISRE-muotoinen varmennus
säädetäisiin pienille yrityksille lakisää-
teiseksi, tulisi tilinpäätöksen varmenta-
misesta ns. yrityksen oma asia. Päätös
valittavasta varmennusmuodosta olisi
yrityksen päätös, johon yrityksen eri si-
dosryhmien intressit ja olosuhteet (ku-
ten omistusrakenne/vähemmistöosak-
kaat, rahoitus/ulkoiset rahoittajat, joh-
to/sama kuin omistus, toiminnan moni-
mutkaisuus/konsernirakenne, jne) vai-
kuttavat.

Tilinpäätöksen varmentamistarpee-
seen vaikuttaa myös yrityksen tuntema
luottamus omaan taloushallintoon ja ta-
loudelliseen raportointiin. Luotettavas-
sa ja asiantuntevassa tilitoimistossa val-
mistuneen tilinpäätöksen edelleen var-
mentaminen lakisääteisesti ISA-tilintar-
kastuksella voidaan perustellusti kokea
tarpeettomaksi hallinnolliseksi ja talo-
udelliseksi rasitteeksi:"kakkua kakun
päälle".

ISRE tilintarkastajan näkövinkkelistä

Tilintarkastajat eri maissa ovat koke-
neet, että ISA-standardit sopivat huo-
nosti pienten yritysten tilintarkastuk-
seen huolimatta standardeja laativan
IFAC:n päinvastaisista vakuutteluista.
Tuhatsivuinen standardikirja satoi-

ne erilaisine termeineen tekee standar-
dien opiskelusta ja käytännön sovelta-
mistyöstä hankalaa. Tilintarkastuksen
laadun kannalta kun on todettava, et-
tei ole "hyvää" tai "huonoa" tilintarkas-
tusta: se joko on tai sitä ei ole ISA:n mu-
kaisesti suoritettu.

Kaikki ei välttämättä ole kohdal-
laan, jos pientä yhtiötä tarkastava revii-
sori kokee, että hänen on väkisin sovel-
lettava ISA-standardeja voidakseen suo-
ritttaa toimeksianto. Omalle ammatilli-
selle harkinnalle uhkaa jäädä varsin vä-
hän liikkumatilaa.

Tienhaarassa

Lakisääteinen tilintarkastus pienissä
yrityksissä on nyt tienhaarassa. Tilintar-
kastusala ja lainsäätäjät ovat maassam-
me tähän asti nojautuneet yhteen aino-
aan tilinpäätöksen lakisääteiseen var-
mennusmuotoon, tilintarkastukseen.

Hyvää tilintarkastustapaa ohjaavan
ISA-normiston kehitystyössä korostuu
jatkossa entistä enemmän PIE-yhteisö-
jen sijoittajaintressi. Poliittisten päättä-
jien tulisikin yleisen edun valvojina ar-
vioida uudelleen pienten yritysten la-
kisääteistä tilinpäätöksen varmennus-
ta. Siihen tarjoutuu piakkoin mahdolli-
suus, kun tilintarkastusdirektiivin muu-
tosten kansallista toimeenpanoa ryhdy-
tään valmistelemaan.

LINKKILUETTELON OSOITE
*Linkit tausta-aineistoon löytyvät pdf-tiedos-
tosta osoitteessa ow.ly/ugerg*

Lasse Åkerblad
HTM-tilintarkastaja
Teuva

Yhteinen malja uudelle yhdistykselle

TEKSTI / TARJA SVIILI KUVA / VEIKKO SOMERPURO

Tilintarkastajien uuden yhdistyksen toiminta käynnistyi Fredrikinkadulla uuden hallituksen ja henkilöstön yhteisellä maljalla 8.4.2014.

LIKI NELITUNTISEKSI Liki nelituntiseksi venynyttä uuden hallituksen ensimmäistä kokousta edelsi yhteinen maljojen nostotilaisuus yhdistyksen henkilöstön kanssa. Hallitus ja henkilökunta olivat paikalla lähes täydessä vahvuudessaan, joten kasvat tulivat tuiksi puolin ja toisin.

– Yhdistyksen toimistolla on jatkossa entistä vahvempi operatiivinen rooli niin jäsenpalvelujen kehittämisessä kuin hallituksen ja puheenjohtajiston tukena edunvalvontatyössä, sanoi Tapani Vuopala osoittaen kiitok-

sensa niin integraatioprojektin työryhmän jäsenille kuin toimiston henkilökunnalle.

Yhdistyksen jäsenyys kiinnostaa

Historiallisen kokouspäivän toinen ohjelmanumero odotti letkeän tutustumishetken jälkeen. Uusi hallitus ryhtyi ensimmäiseen viralliseen ryhmäpotrettiinsa ennen ensimmäistä kokoustaan.

Muhkea asialista kuvasti osaltaan tilintarkastajien uuden yhdistyksen halli-

▲ Petri Kettunen (vas. ylh.), Erkki K. Mäkinen, Anu Tanner, Toni Koivu, Alpo Salonen, Maria Grönroos, Tapani Vuopala ja Mirja Juusela hallituspotretissa, josta puuttui Eija Niemi-Nikkola.

◀ KHT-Median vt. toimitusjohtaja Maarit Vaittinen nosti maljan yhdessä Taina Lehtolan, Birgitta Hirvosen ja Teija Pajulan kanssa.

tustyön lähiaikojen painopisteitä. Eniten huomiota veivät integraatioon liittyvät kysymykset kärkipäässä toiminnallisten ja hallinnollisten rakenteiden virtaviivaistamisen eteneminen.

Hallitus pääsi heti ensimmäisessä kokouksessaan myös hyväksymään ensimmäiset uudet jäsenet. Toiminnanjohtaja Anu Tanner kertoi jäsenkampanjan sujuneen hyvin. Kokouksessa hyväksyttiin myös ensimmäinen jäsen uuteen Muut jäsenet -luokkaan, jonka odotetaan kiinnostavan tilintarkastusyhteisössä toimivia assistentteja. □

▲ Integraatiohankkeen vaiheita läpi käynyt vt. toiminnanjohtaja Anu Tanner (toinen oik.) osoitti kiitoksensa henkilöstölle ja hallitukselle.

◀ Hymy oli herkässä myös Erkki K. Mäkisellä ja Alpo Salosella.

BALANSSI

Raportointi & hyvä hallinto

ILMESTYMISAJAT VUONNA 2014

4/2014 19.9.2014

5/2014 27.10.2014

6/2014 19.12.2014

www.balanssilehti.fi

BALANSSI

Raportointi & hyvä hallinto

Lähetä yhteystietojen muutokset, lehden jakelua koskevat tiedustelut ja laskutusta koskevat yhteydenotot sähköpostitse osoitteeseen:

toimitus@balanssilehti.fi

KHT-YHDISTYKSEN JA SISÄISET TARKASTAJAT RY:N JÄSENET

Ilmoita uudet yhteystietosi suoraan yhdistykselle, jonka jäsen olet:

kht@kht.fi

anne-maj.viio@theiia.fi

www.balanssilehti.fi

BALANSSI TILAUS

☐ Kestotilaus alkaen _____

Kestotilaus vuonna 2014 on 125,00 euroa (sis. alv 10 %).
Tilaus sisältää kuusi numeroa.

NIMI _____

OSOITE _____

Laskutus, ellei sama kuin toimitusosoite

NIMI _____

OSOITE _____

/ 2014 ALLEKIRJOITUS

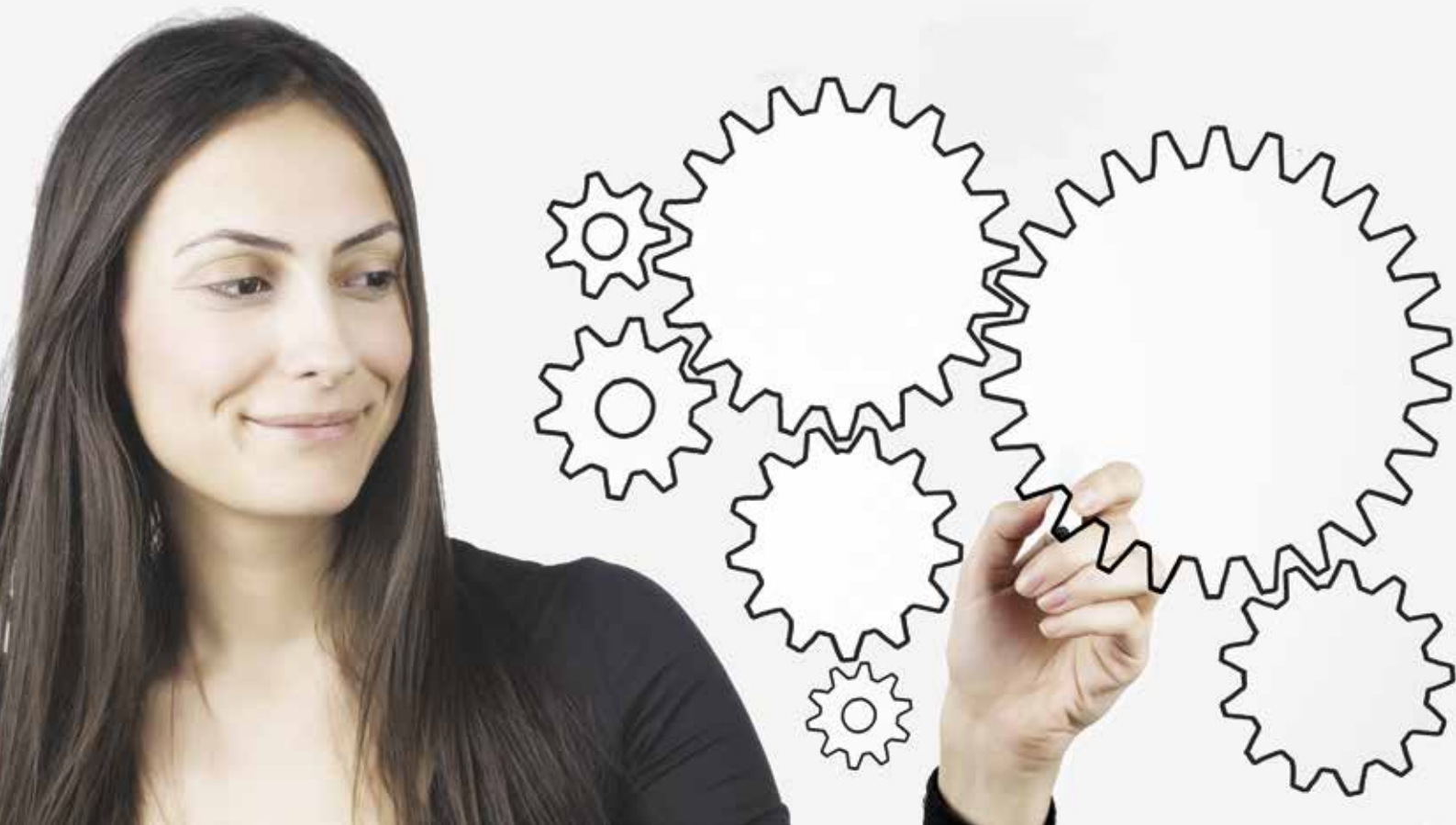
BALANSSI Fredrikinkatu 61 A, 4. krs, 00100 Helsinki • toimitus@balanssilehti.fi, faksi (09) 694 9215, www.balanssilehti.fi

VASTAAN-
OTTAJA
MAKSAA
POSTIMAKSUN

BALANSSI

Tunnus 5007630

00003 VASTAUSLÄHETYS

Tulevaisuuteen ulottuvaa taloushallinnon osaamista

Visma Services on varma kumppani, kun taloushallinto yhä laajemmin suuntautuu automaatioon sähköisessä ympäristössä. Jatkamme nopeaa kasvua, alueellista laajentumista ja sovellusten kehittämistä nykyhetkeä ja tulevaisuutta varten.

Visma taloushallinnon ulkoistamispalveluiden kärjessä

Visma tarjoaa taloushallinnon ja henkilöstöhallinnon palvelut myös selainpohjaisena pilvipalveluna. Tämä mahdollistaa joustavan työnjaon Visman ja asiakkaan välillä. Asiakas voi näin itsekkin osallistua työprosessiin haluamallaan tavalla.

Taloushallinnon ohjausjärjestelmä mahdollistaa uusia tehokkaita toimintatapoja. Automatisoinnista huolimatta palveluiden laatu ja luotettavuus lepää silti jatkossakin Visman tunnetusti ammattitaitoisen henkilöstön varassa.

Visma Services on osa pohjoismaista Visma-konsernia, jossa työskentelee noin 5 000 eri osa-alueiden asiantuntijaa palvelmassa noin 340 000 asiakasta. Suomessa Visma Services työllistää yli 500 taloushallinnon ammattilaista yli 20 paikkakunnalla.

Visman kattavat palvelualueet

- Laskentapalvelut
- Tilitoimistopalvelut
- Palkkahallinnon palvelut
- HR-palvelut
- Johdon ratkaisut ulkoistamiseen
- Kansainväliset taloushallinnon palvelut

Ota yhteyttä, niin kerromme lisää eri palveluratkaisuistamme. Lähetä viesti vsf.myynti@visma.com tai soita 010 756 40

Ammattitaidolla ja vastuulla